

Mladi za napredek Maribora 2019

36. srečanje

**ANALIZA DEJAVNIKOV, KI VPLIVAJO NA IZBIRO
USTREZNE FAKULTETE PRI GIMNAZIJCIH V MARIBORU**

Interdisciplinarno raziskovalno področje psihologije in pedagogike

Raziskovalna naloga

Avtor: TINA BLAŽEVIČ, ANA TUŠEK

Mentor: ZDENKA KEUC

Šola: II. GIMNAZIJA MARIBOR

Število točk: 161

Mesto: 1

Priznanje: zlato

Maribor, 2019

Mladi za napredek Maribora 2019

36. srečanje

**ANALIZA DEJAVNIKOV, KI VPLIVAJO NA IZBIRO
USTREZNE FAKULTETE PRI GIMNAZIJCIH V MARIBORU**

Interdisciplinarno raziskovalno področje psihologije in pedagogike

Raziskovalna naloga

Maribor, 2019

KAZALO VSEBINE

Okrajšave, uporabljene v nalogi	6
POVZETEK	7
ZAHVALA	7
1 UVOD.....	8
1.1 Namen naloge	10
1.2 Cilji naloge.....	11
1.3 Raziskovalno vprašanje	11
1.3 Hipoteze	11
2 PREGLED LITERATURE	13
4.1 Teorija odločanja	14
2.2 Podpora v odločanju	17
2.2.1 Večparametrski sistemi odločanja.....	17
2.2.2 »Kaj, če?« analiza	17
2.2.3 Odločitveno drevo	18
2.3 Vpliv vrednot na odločanje o izbiri poklica.....	20
2.4 Stanje vpisa na Univerzah v Sloveniji	24
2.4.1 Značilnosti vpisanih študentov (1. letnik).....	28
2.5 Profil zahtevnosti študija kemije in kemijske tehnologije	29
3 PRAKTIČNI DEL	32
3.1 Metodologija.....	32
3.1.1 Anketa	32
3.1.2 Strukturirani intervju	34
4 REZULTATI ANKETE	35
4.1 Dijaki, ki so za bodoči študij izbrali področje naravoslovja.....	36
4.2 Dijaki, ki so za bodoči študij izbrali področje družboslovja.....	41
4.3 Dijaki, ki so za bodoči študij izbrali področje umetnosti.....	45
4.4 Ostali dijaki.....	50
4.5 Rezultati strukturiranih intervjujev	54
5 INTERPRETACIJA REZULTATOV/SKLEPI	59
5.1 Zaključki, ki so skupni vsem dijakom, vključenim v raziskavo	59
5.2 Primerjava različnih dejavnikov pri izbiri smeri in mesta študija po interesnih področjih	62

5.3 Analiza odgovorov strukturiranih intervjujev	64
6 ZAKLJUČEK	69
7 MOŽNOSTI IZBOLJŠAVE IN NADALJNEGA RAZISKOVANJA	70
8 DRUŽBENA ODGOVORNOST	70
9 UPORABLJENA LITERATURA.....	71
9.1 Članki.....	71
9.2 Internetni viri	71
9.3 Knjige.....	72
Priloga 1 – anketa	73

KAZALO SLIK

Slika 1: Delež mladih med 19. in 24. letom vključenih v terciarno izobraževanje (SURS, 2018).....	8
Slika 2: Število študentov po področjih izobraževanja v študijskem letu 2017/2018 (SURS, 2018)	9
Slika 3: Trendi na področju zaposlovanja tehniških inženirjev s področja kemije v času od 2009 – 2013 (Bureau of labour statistics, ACS, 2014).....	9
Slika 4: Teorija odločanja (preurejeno po Udovč, 2018)	15
Slika 5: Večparametski odločitveni model (Ibanuša, 2007).....	20

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Primerjava Pogačnikove in Superjeve lestvice vrednot (povzeto po Trunk, Širca in Krč, 2010).	21
Preglednica 2: Dejavniki, ki najbolj vplivajo na izbiro študija (UL, FDV, 2003).	23
Preglednica 3: Trendi vpisa na univerzo v Mariboru in Ljubljani (Visokošolska prijavno-informacijska služba, 2014- 2018)	25
Preglednica 4: Trendi vpisa na kemijo in kemijsko tehnologijo univerze v Mariboru in Ljubljani (Visokošolska prijavno-informacijska služba, 2014 -2018)	26
Preglednica 5: Razpisana mesta in prijave za slovenske in EU državljane za študijska leta 2012/13, 2013/14, 2014/15, 2015/16, 2016/17, 2017/2018 in 2018/19 na UM (visokošolska prijavno-informacijska služba UM, 2018/19)	27

KAZALO ORGANIGRAMOV

Organigram 1: Sprejemanje odločitev (povzeto po Drucker, 2014).	17
Organigram 2: Odločitveno drevo	18
Organigram 3: Odločitveno drevo za študij kemije in kemijske tehnologije	Napaka!

Zaznamek ni definiran.

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Sprejeti kandidati na UM v letu 2017/18 po regijah (Visokošolska prijavnoinformacijska služba UM, 2018/19)	28
Graf 2: Razmerje med dijakinjami in dijaki	33
Graf 3: Dejavniki, ki pomembno vplivajo na izbiro smeri študija (naravoslovje).	36
Graf 4: Zunanji dejavniki, ki vplivajo na izbiro smeri študija (naravoslovje).	37
Graf 5: Dejavniki zaradi katerih se dijaki ne odločajo za vpis (naravoslovje).	37
Graf 6: Dejavniki, ki odločajo o mestu študija (naravoslovje).	38
Graf 7: dejavniki, ki vplivajo na mesto študija (naravoslovje).	39
Graf 8: Prevladujoče veščine, sposobnosti in karakterne lastnosti bodočih študentov naravoslovja.	40
Graf 9: Dejavniki, ki pomembno vplivajo na izbiro smeri študija (družboslovje).	41
Graf 10: Zunanji dejavniki, ki vplivajo na izbiro smeri študija (družboslovje).	42
Graf 11: Dejavniki zaradi katerih se dijaki ne odločajo za vpis (družboslovje).	42
Graf 12: Dejavniki, ki odločajo o mestu študija (družboslovje).	43
Graf 13: Vpliv mesta študija na izbiro fakultete (družboslovje).	44
Graf 14: Prevladujoče veščine, sposobnosti in karakterne lastnosti bodočih študentov družboslovja.	45
Graf 15: Dejavniki, ki pomembno vplivajo na izbiro smeri študija (umetnost).	46
Graf 16: Zunanji dejavniki, ki vplivajo na izbiro smeri študija (umetnost).	47
Graf 17: Dejavniki zaradi katerih se dijaki ne odločajo za vpis (umetnost).	47
Graf 18: Dejavniki, ki odločajo o mestu študija (umetnost).	48
Graf 19: Vpliv mesta študija na izbiro fakultete (umetnost).	49
Graf 20: Prevladujoče veščine, sposobnosti in karakterne lastnosti bodočih študentov umetnosti.	50

OKRAJŠAVE, UPORABLJENE V NALOGI

OKRAJŠAVA/KRAJŠI ZAPIS	POMEN
FKKT	Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo
MF	Medicinska fakulteta
SORODNE TEHNIČNO/NARAVOSLOVNE VEDE	biokemija, tehniška varnost, farmacija, medicinska kemija, naravoslovje
UL	Univerza v Ljubljani
UM	Univerza v Mariboru
VF	Veterinarska fakulteta
ZF	Zdravstvena fakulteta
IKT	Informacijsko-komunikacijska tehnologija
SZPO	Sistem za podporo pri odločanju
ACS	American Chemical Society

POVZETEK

V življenju se nenehno srečujemo z različnimi odločitvenimi problemi. Ene rešujemo brez posebnega premisleka in spontano, druge s tehtnim premislekom, sploh, če nas bodo posledice odločitve spremljale še dolgo. Taka odločitev je tudi, katero fakulteto in smer študija izbrati po zaključeni srednji šoli. V raziskovalni nalogi smo preučili in ovrednotili kriterije, ki vplivajo na odločitev gimnazijcev pri izbiri **smeri** in **mesta** bodočega študija. Podatke o vrednotah in pomembnosti različnih kriterijev pri odločitvi o smeri in mestu študija gimnazijcev, ki se želijo vpisati na različna področja (naravoslovna, družboslovna, jezikovna, športna, umetnostna), smo pridobili s pomočjo ankete. S strukturiranimi intervjuji, izvedenimi z dijaki, ki se želijo vpisati na kemijo in kemijsko tehnologijo (oziroma sorodne tehnično/naravoslovne vede), pa smo pridobili uvid o pomembnosti kriterijev pri izbiri zanje ustrezne kemijske (naravoslovne) fakultete v Ljubljani ali Mariboru.

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujema mentorici, ki naju je pri raziskovanju neprestano podpirala in usmerjala. Brez njene pomoči bi se utopili v morju neskončnega števila podatkov. Zahvalili bi se tudi vsem anketiranim in intervjuvanim, ki so si vzeli čas za odgovarjanje na najina mnoga vprašanja in omogočili izvedbo praktičnega dela naloge.

1 UVOD

Visoka tehnološka razvitost družbe, razvoj in konkurenčnost gospodarstva ter krhka soodvisnost razvitega gospodarstva in narave narekujejo večjo potrebo družbe po visoko usposobljenem kadru s področja naravoslovja in tehnologije (Stare, Kmet Zupančič in Bučar, 2004).

Vsakoletna statistična primerjava vpisa v terciarno izobraževanje (višješolsko in visokošolsko; dodiplomsko in podiplomsko) v Sloveniji izkazuje postopno manjšanje števila študentov (od 45607 v letu 2013 na 38762 v letu 2017/18), ki pa je predvsem odraz demografskih trendov v Sloveniji, saj se delež vključenih mladih med devetnajstim in štiriindvajsetim letom v zadnjih petnajstih letih ne spreminja (slika 1).

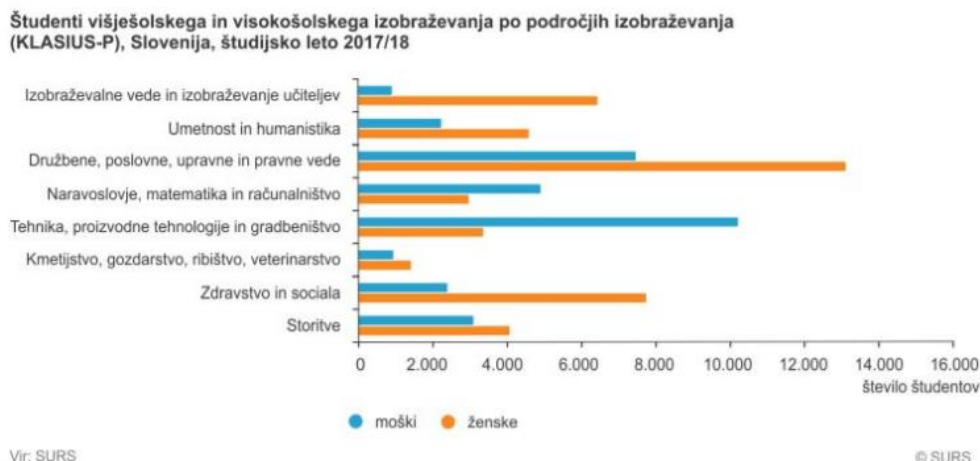

SLIKA 1: Delež mladih med 19. in 24. letom vključenih v terciarno izobraževanje (SURs, 2018)

Bolj zaskrbljujoč je statističen pregled po področjih študija, kjer lahko še vedno opazimo veliko nesorazmerje v korist družboslovnih študijskih usmeritev, saj je 44% vseh študentov vpisanih v družboslovne in poslovne vede ter pravo, samo 21% pa na področju tehnike, proizvodnje, gradbeništva, znanosti, matematike in računalništva (slika 2).

Z vidika zastopanosti spolov so največje razlike na področjih tehnike, tehnologije in gradbeništva ter IKT; študenti na teh področjih so v več kot treh četrtinah moški. Enako številčno razmerje med spoloma, le v korist žensk, je na področjih: izobraževalna znanost in izobraževanje učiteljev ter zdravstvo in socialno varstvo (SURS, 2018).

SLIKA 2: Število študentov po področjih izobraževanja v študijskem letu 2017/2018 (SURS, 2018)

Analiza najbolj iskanih poklicev v letu 2018 (Finance, 2018) v sektorju višješolsko in visokošolsko izobraženih kandidatov kaže, da so v Sloveniji najbolj zaželeni inženirji strojništva, sledijo analitiki, zdravniki in farmacevti ter tehniški inženirji. Na svetovni ravni slika ni bistveno drugačna.

Med tehniškimi in naravoslovnimi poklici, ki so v zadnjih desetih letih v Sloveniji najbolj iskani, so inženirji kemije in kemijskega inženirstva¹. Podobno velja tudi za številne evropske države in ZDA (slika 3) (Bureau of Labour Statistics, ACS, 2014).

	EMPLOYMENT					% CHANGE, 2012-13
	2009	2010	2011	2012	2013	
Chemists	79,910	80,180	80,040	84,950	87,560	3.1%
Chemical technicians	64,420	59,440	59,650	61,300	63,880	4.2
Chemical engineers	29,000	28,720	27,860	32,190	33,300	3.4
Biochemists & biophysicists	22,860	22,800	25,160	26,410	29,110	10.2
Materials scientists	8,880	8,390	7,900	7,970	7,400	-7.2
Materials engineers	22,510	21,830	22,160	22,740	24,190	6.4
Petroleum engineers	25,540	28,210	30,880	36,410	34,910	-4.1
Geological & petroleum technicians	14,460	13,560	14,680	15,360	15,190	-1.1
Chemical plant & system operators	45,750	43,130	40,580	38,170	38,890	1.9
Petroleum pump system operators, refinery operators & gaugers	46,230	42,850	41,570	41,020	41,390	0.9
Chemical equipment operators & tenders	48,360	46,250	49,020	56,030	60,450	7.9
Chemistry teachers, postsecondary	20,370	21,150	20,830	20,430	20,820	1.9

SLIKA 3: Trendi na področju zaposlovanja tehniških inženirjev s področja kemije v času od 2009 – 2013 (Bureau of Labour Statistics, ACS, 2014)

¹ Vir: www.mojedelo.com (4.1.2019)

V raziskavi bomo preučili dejavnike, ki vplivajo na gimnazijčevo izbiro smeri in mesta študija. V študiji primera se bomo osredotočili na dejavnike, ki vplivajo na odločitev mladih za študij kemije in njej sorodnih (tehnično/naravoslovnih) ved, za katere se študenti lahko izobražujejo na slovenskih univerzah – Univerza v Mariboru (UM) in Univerza v Ljubljani (UL).

1.1 NAMEN NALOGE

Namen naloge je prepoznati in ovrednotiti pomembnost ključnih parametrov, ki določajo **izbiro smeri študija** ter tudi **mesto študija** bodočih študentov. Naloga bo vključevala anketo, kjer se bomo osredotočili na gimnazijce 3. in 4. letnika mariborske gimnazije in strukturirani intervju, v katerem bomo posebno pozornost posvetili dijakom, ki bodo zagotovo izbrali študij kemije in kemijske tehnologije oziroma njima sorodne vede (biokemija, tehniška varnost, farmacija, medicinska kemija, naravoslovje). S tem želimo bolj poglobljeno preučiti pomembnost različnih kriterijev, ki vplivajo na izbiro kemijske (naravoslovne) fakultete pri gimnazijcih v Mariboru in z analizo ter interpretacijo rezultatov najti vzroke za nizko število vpisanih dijakov na kemijsko fakulteto (ter druge naravoslovne fakultete) v Mariboru.

1.2 CILJI NALOGE

Cilji, ki jih z nalogo želimo doseči, so naslednji:

1. S pomočjo študija ustrezne literature povzeti ključna spoznanja o teorijah odločanja in vplivu vrednot na odločanje o izbiri študija.
2. Pregledati statistične podatke vpisa študentov na UM in UL s poudarkom na Fakulteti za kemijo in kemijsko tehnologijo (FKKT) za obdobje zadnjih petih let.
3. Analizirati in interpretirati pridobljene informacije ter podatke in na tej osnovi sestaviti anketo.
4. Z anketo pridobiti uvid v pomembnost posameznih kriterijev, ki so ključni za odločitev o smeri in mestu študija mariborskih gimnazijcev.
5. Izvesti strukturirane intervjuje (z dijaki, ki se želijo vpisati na Fakulteto za kemijo in kemijsko tehnologijo oz. sorodne vede) in pridobiti poglobljene podatke o pomembnosti različnih kriterijev pri izbiri zanje ustrezne kemijske (naravoslovne) fakultete in tako preučiti vzroke za nizko število vpisanih dijakov na kemijsko (in druge naravoslovne) fakulteto v Mariboru.
6. Analizirati pridobljene podatke in potrditi ali ovreči hipoteze.

1.3 RAZISKOVALNO VPRAŠANJE

Kateri dejavniki so odločilni za vpis mariborskih gimnazijcev na Univerzo v Ljubljani ali Univerzo v Mariboru – smer kemija in kemijska tehnologija – in njej sorodne vede?

1.3 HIPOTEZE

Na podlagi teoretičnega znanja smo postavili naslednje hipoteze:

- Hipoteze, ki se nanašajo na dejavnike, ki vplivajo na dijakovo izbiro smeri študija:
  1. Gimnazijcem je najpomembneje, da bodo lahko študirali, kar jih bo veselilo (in kasneje opravljali poklic, ki jih veseli), in da bodo imeli dobro možnost zaposlitve.
  2. Gimnazijcem je najmanj pomembno, da so predavatelji priznani strokovnjaki in bodo po zaključenem študiju samozaposljivi.
  3. Gimnazijcem je pomembno mnenje družine in prijateljev (povprečje 4) in manj pomembno mnenje profesorjev/učiteljev (povprečje pod 3).

- Hipoteze, ki se nanašajo na dejavnike, ki vplivajo na izbiro mesta študija (fakultete):

4. Gimnazijcem je najpomembneje, da je fakulteta (tehnično) dobro opremljena in so pogoji študija zelo dobri ter ponuja zanimiv študijski program.
5. Gimnazijcem je najmanj pomembno, da fakulteta uživa prestižen ugled v družbi.
6. Gimnazijcem, ki se vpisujejo na naravoslovna področja, je dobra opremljenost fakultete pomembnejša kot tistim, ki se vpisujejo na druga področja.

(Zgornje hipoteze bova potrdili ali ovrgli s pomočjo podatkov, pridobljenih z anketo).

- Hipoteze, ki se nanašajo na dejavnike, ki vplivajo na izbiro ustrezne Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo (oz. sorodnih tehnično/naravoslovnih ved):

7. Ugled fakultete ne bo imel velikega vpliva na dijakovo izbiro fakultete.
8. Opremljenost fakultete in prijaznost fakultete za študente (veliko prostora za počitek, moderno opremljena, možnost samostojnega študija, prehrane) bo imela velik vpliv na dijake, ki se vpisujejo na fakultete v Ljubljani.
9. Največji vpliv na dijakovo izbiro ljubljanskih fakultet bo imelo mesto samo (zanimivost, vsečnost).

(Zgornje hipoteze bova potrdili ali ovrgli s pomočjo podatkov, pridobljenih s strukturiranim intervjujem).

2 PREGLED LITERATURE

Sprejeti odločitev o bodočem študiju pomeni izbrati med obstoječimi možnostmi. Na proces odločanja, ki ga lahko opredelimo kot pridobivanje in obdelovanje informacij z namenom uresničitve zastavljenega cilja, odločilno vplivata obseg in kvaliteta razpoložljivih podatkov in informacij. Da lahko nosilec odločitve sprejme zanj dobro odločitev, mora razpolagati s čim več informacijami. Pri tem je potrebno paziti na obseg in kakovost, kakor tudi na pravočasnost potrebnih informacij. Kljub temu v tem procesu obstaja negotovost, ki je povezana s kompleksnostjo odločitvene situacije (problema), kot tudi odsotnosti tistih spremenljivk, ki bi jih morali vključiti v proces odločanja, zato je sprejeta odločitev rezultat interakcij med želenimi cilji, možnimi variantami in razpoložljivimi informacijami.

V življenju se nenehno srečujemo z različnimi odločitvenimi problemi. Ene rešujemo brez posebnega premisleka in spontano, druge s tehtnim premislekom, sploh, če nas bodo posledice odločitve spremljale še dolgo. Taka odločitev je tudi, katero fakulteto izbrati po zaključeni srednji šoli. Za ustrezno poklicno odločitev je dobro poznati ne le svoje sposobnosti in interese, temveč tudi življenjsko naravnost do sebe, drugih ljudi in življenja na sploh (Bitenc s sod., 1997). Seveda je tudi takšna odločitev lahko zelo intuitivna (ne znamo prav razložiti, zakaj), vendar je pogostejši racionalni in sistematični pristop, za katerega potrebujemo dobre in zanesljive informacije. V primeru izbire študija so to zagotovo zahtevnost študija ter prednosti in slabosti poklica (-ev) (Bitenc s sod., 1997), ki ga/jih po končanem študiju lahko opravljamo. Če uspemo najti študij in kasneje poklic, ki bo kar najbolj ustrezal lastnostim človeka, ki jih lahko opredelimo kot njegove značilne ali spadajo v področje njegove nadarjenosti oz. talentiranosti, smo na dobri poti do uspešne delovne kariere.²

---

² Seveda to ni aksiom, saj živimo v svetu, za katerega je značilno, da je »negotovost« edino, kar strokovnjaki »z gotovostjo« napovedujejo (opomba avtoric).

4.1 TEORIJA ODLOČANJA

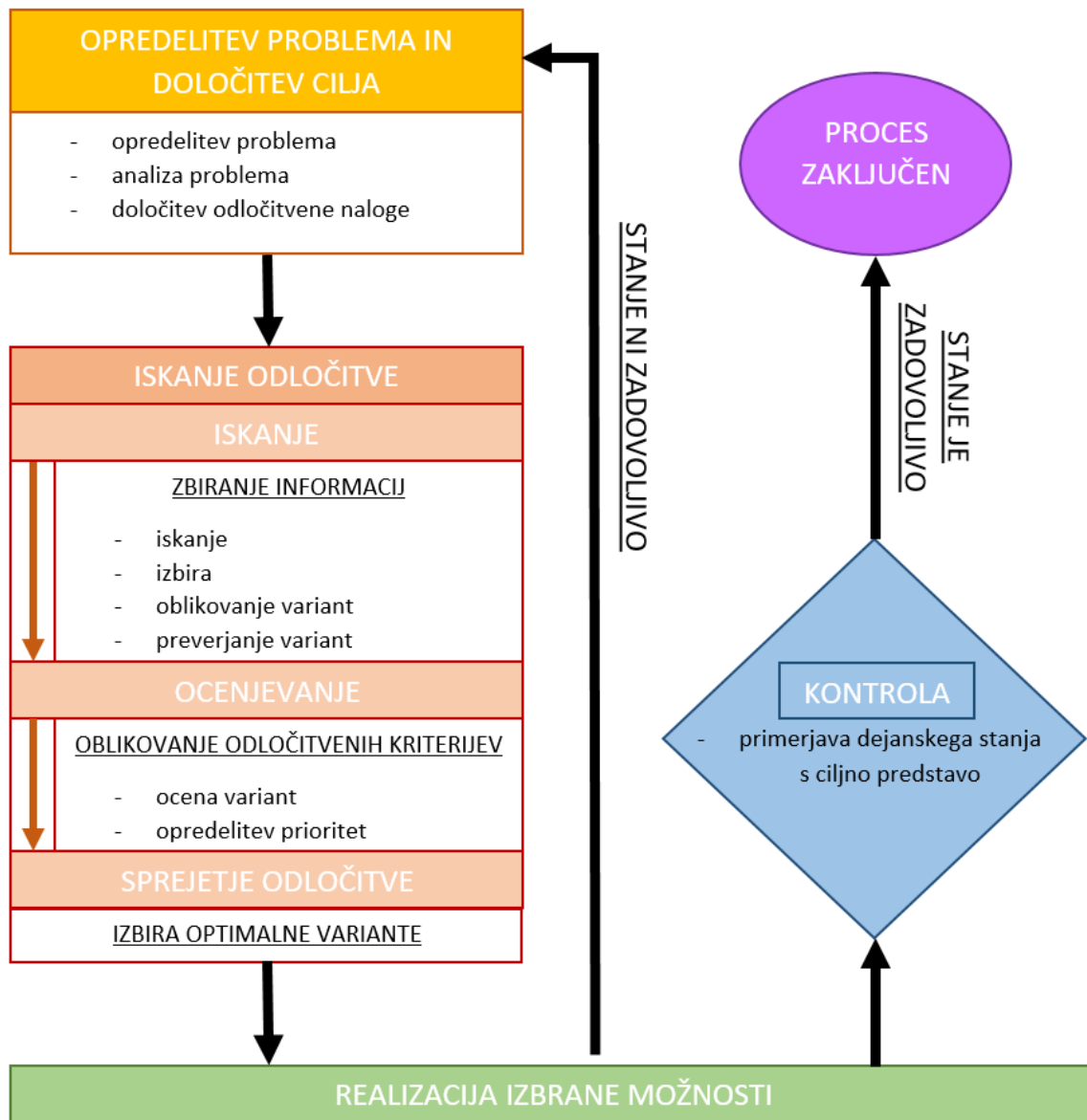
Teorija odločanja se ukvarja s problemom, kjer se odločamo med vsaj dvema alternativama. Teorija navaja različne načine odločanja (Potočnik, 2012):

- intuitivno (ne znamo razložiti, zakaj smo se tako odločili) ali sistematično (odločitev sprejmemo na podlagi pridobljenih podatkov);
- individualno (odločimo se sami) ali skupinsko (pri odločitvi sodeluje več ljudi);
- racionalno (izmed vseh možnosti izberemo najbolj zaželeno) ali iracionalno (odločitev na videz nima smisla).

Ločiti moramo tudi procese odločanja, kjer se najprej odločamo o vsebini (kaj) in nato tudi o načinu sprejemanja teh odločitev. Sisteme za podporo pri odločanju lahko razdelimo na (Potočnik, 2012):

- komunikacijsko usmerjene (za pomoč pri sprejemanju odločitev uporabljajo omrežje in komunikacijsko tehnologijo, na primer internet);
- podatkovno usmerjeni (pomoč temelji na dostopnih podatkih izbranega podjetja);
- dokumentno usmerjeni (za pomoč uporabljajo iskanje po shrambi podatkov na podlagi ključne besede ali besedne zveze in je najpogostejša oblika pomoči);
- temelječi na znanju (sistemi na osebem računalniku, ki priporočajo ali predlagajo ukrepe);
- modelno usmerjeni (pomaga na podlagi dostopa in upravljanja finančnega, simulacijskega ali optimizacijskega modela)

Uspešno sprejemanje odločitev zahteva natančno formuliranje želenih ciljev. Ti morajo biti realistični, natančni, dosegljivi in koncentrirani (specifični). V splošnem lahko odločitveni proces razdelimo v štiri faze, ki so prikazane na sliki 4.

SLIKA 4: Teorija odločanja (preurejeno po Udovč, 2018)

Cilj dobrega odločanja je sistematičen pristop do problema, zato praviloma poteka v fazah, ki pa se lahko ponavljajo in prepletajo (Bohanec, Rajkovič).

1. Identifikacija problema

V tej fazi se seznanimo s problemom in ocenimo njegovo pomembnost. Osredotočimo se predvsem na naše cilje in tiste, ki so odgovorni za končno odločitev. V primeru kompleksnejšega problema se priporoča tudi vključitev tistih, ki imajo o dani problematiki veliko znanja, nekoga, ki skrbi za napredovanje odločanja, in vse, na katere bo končna odločitev vplivala.

2. Identifikacija kriterijev

Tukaj se osredotočimo na kriterije, na podlagi katerih bomo sprejeli odločitev. Pripravimo si spisek vseh kriterijev in jim določimo pomembnost. Vsakemu kriteriju nato oblikujemo mersko lestvico (zalogo vrednosti).

3. Definicija funkcij koristnosti

Sedaj določimo funkcije, ki definirajo, kako kriteriji nižje na lestvici pomembnosti vplivajo na tiste, ki so višje. Katero funkcijo izbrati, je odvisno od odločitvene metode, ki jo uporabljamo. Pri tem si je najenostavneje pomagati z računalniškimi programi, ki na podlagi vnaprej pripravljenih funkcij omogočajo njihovo izražanje.

4. Opis variant/možnih rešitev

Pri tej točki je potrebno proučevanje variant in zbiranje podatkov o njih. Vsako varianto nato opišemo z vrednostjo osnovnih kriterijev. Zaradi pogostega pomanjkanja informacij moramo velikokrat zamenjati razne metode oziroma izbrati čim bolj optimalne.

5. Vrednotenje in analiza variant/rešitev/izbir

V zadnji fazi po osnovnih kriterijih na podlagi opisa variant določimo njihovo končno oceno. Najboljša naj bi bila varianta z najvišjo oceno, vendar ta ocena po navadi ne prikaže celotne slike. Zaradi tega so potrebne še dodatne analize (So kriteriji in uporabljene funkcije ustrezni? Kakšne so prednosti in slabosti neke variante? Lahko variante izboljšamo? Kakšne so bistvene razlike med variantami?). Po odgovoru na ta dodatna vprašanja pridemo do najbolj preverjene in kvalitetne odločitve.

(Bohanec, Rajkovič).

Literatura navaja tudi bolj kompleksne metode/postopke odločanja. Vsem je skupno, da postopek odločanja po korakih lahko pomaga pri sprejemanju (bolj) preišljenih odločitev, ker omogoča organizacijo ustreznih informacij in opredelitev alternativ ter povečuje možnosti, da bomo izbrali najbolj zadovoljivo možno (Drucker, 2014). Pri tem nam lahko pomagajo različna pomagala, od tako imenovanih odločitvenih sistemov, kamor so danes vključene računalniške aplikacije oziroma programi, do testov, ki temeljijo predvsem na vrednotah posameznika.

ORGANIGRAM 1: Sprejemanje odločitev (povzeto po Drucker, 2014).

2.2 PODPORA V ODLOČANJU

2.2.1 VEČPARAMETRSKI SISTEMI ODLOČANJA

Odločitveni sistemi služijo kot pripomoček pri odločanju in so uporabni v situacijah, ko je količina virov ali informacij prevelika za intuitivno odločitev. Uporaba računalnikov poveča produktivnost, učinkovitost in zmogljivost teh sistemov. Eden od sistemov za podporo pri odločanju (SZPO) predstavlja interaktiven računalniški program, ki odločevalcem pomaga uporabiti podatke in modele za rešitev slabo strukturiranih, polstrukturiranih ali nestrukturiranih problemov. Tri osnovne komponente, ki jih zasledimo v večini tovrstnih programov, so: sistem za upravljanje s podatkovno zbirko (*Database management system*), sistem za upravljanje z zbirko modelov (*Relational database management system*) in sistem za generiranje in upravljanje dialogov (*Dialog Generation and Management System*).

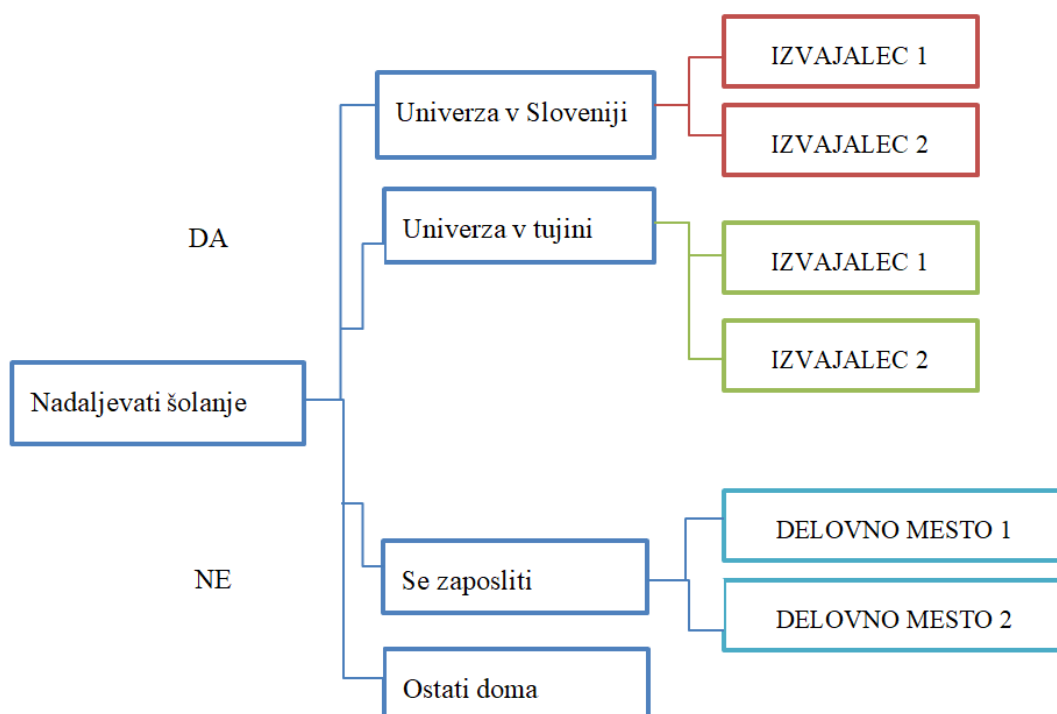
2.2.2 »KAJ, ČE?« ANALIZA

»Kaj, če?« analiza pri podpori za odločanje nam pove, kako se spremeni končni rezultat vrednotenja alternativ pri sistemih za podporo pri odločanju. Končni rezultat se pridobi s spreminjanjem vrednosti podatkov o alternativah in z modelom vrednotenja. S spreminjanjem teh vrednosti opazujemo, kako le-te vplivajo na končni rezultat odločanja. Tako lahko pridemo do boljših rezultatov vrednotenja in s tem do boljših odločitev. Prav pride v primerih, ko okolja ne poznamo dovolj ali za ugotavljanje, kako se morajo (ne

smejo) spreminjati posamezni parametri variant, da bodo rezultati pričakovani in ne bo neprijetnih presenečenj (Bohanec, 2007).

2.2.3 ODLOČITVENO DREVO

Izbira bodočega študija sodi med odločitve na osnovi nepopolnih informacij (obstaja negotovost s tveganjem). O odločitvah s tveganjem govorimo tedaj, ko pri določeni možni rešitvi ne moremo računati samo z enim odgovorom. Govorimo o negotovosti, saj razpoložljive informacije ne dopuščajo, da bi na podlagi obstoječe vzročnosti in vseh možnih variant izbrali tiste, ki omogočajo rešitev obravnavanega problema, ali pa možni rezultati določene odločitve zaradi pomanjkljivih informacij ne dopuščajo sklepanja z visoko stopnjo verjetnosti. V takšnih primerih teorija odločanja priporoča uporabo odločitvenih tabel in/ali odločitvenega drevesa (Udovč, 2018). Odločitveno drevo lahko odločevalcu pomaga pripraviti jasen pogled na strukturo problema. Proces dela zajema različne scenarije, kar vodi do kreativnega razmišljanja in odpiranja novih opcij. Kot primer navajamo preprosto odločitveno drevo po zaključeni srednji šoli.

ORGANIGRAM 2: Odločitveno drevo

Orodja odločitvenih dreves, ki pomagajo pri zbiranju in analizi odločitve, so danes zelo razširjena in zelo zaželen produkt različnih računalniških programov. Če naštejemo najbolj znana: Lucidchart (Decision Tree maker), Syncopation Software³ (DPL 7), Palisade Software (Decision Tree Suite 7.6), Tree Age Software (Tree Age Pro Suite 2019) in druga⁴ (Židanik 2009).

Računalniško podprt proces odločanja lahko predstavlja sistematičen in racionalen pristop, saj lahko posamezne parametre odločanja različno obtežimo, spreminjajmo zorni kot pogleda na posamezne rešitve, istočasno pa zagotovimo sledljivost in boljšo predstavljenost. Danes so na voljo številni računalniški programi, ki temeljijo na več parametrskem modelu odločanja, npr. Decision Pad, HiView, Maud, Arborist, Decmak, Data, Monte Carlo metoda idr. in tudi v Sloveniji izdelan računalniški program DEXi. Odločanje se osredotoča na variante oziroma možnosti – objekte, akcije, scenarije, posledice itd., primerljivega tipa. Pri večparametrskem odločanju razdelimo glavni problem na več podproblemov, variante pa ocenimo glede na parametre. Tista, ki jo ocenimo najvišje (ima najvišjo »težo«), bi naj bila najboljša. Večparametrski odločitveni model sestavljajo tri komponente:

- **parametri** (spremenljivke, ki ponazarjajo dejavnike, ki vplivajo na kvaliteto variant),
- **funkcija koristnosti** (predpis, po katerem se vrednosti parametrov združijo v skupno spremenljivko y),
- **končna ocena oziroma koristnost variante** (spremenljivka y).

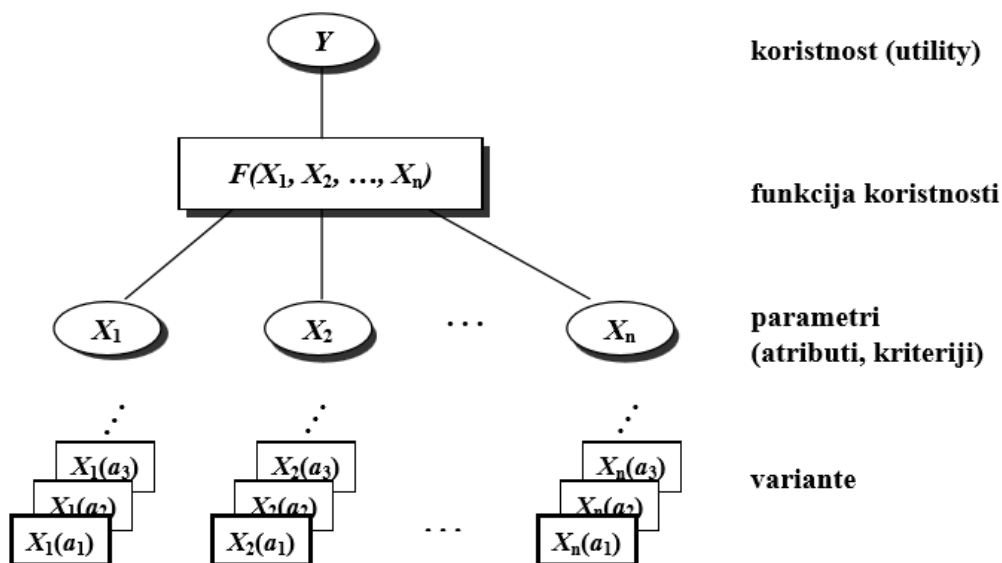
Če je parametrov malo, si lahko pomagamo z organizacijo v preglednici (npr. MS Office Excel), pri večjem številu parametrov se je bolje opreti na za to prilagojene programe, ki omogočajo modeliranje ekspertnega znanja s pomočjo računalnika (Ker, Bitenc, Bernik, 2018).⁵

---

³ Demo verzija dostopna na: <https://www.syncopation.com/> (citirano 22.1. 2019)

⁴ Demo verzija je dostopna na: <http://www.treeage.com/treeage-training/demos/product-demos-general/#TP2019R1> (citirano 22.1. 2019)

⁵ »Program DEXi nam služi za pomoč pri odločanju. Temelji na principih večparametrskega modeliranja. Razvili so ga v okviru programa RO (računalniško opismenjevanje MŠŠ, v sodelovanju med Univerzo v Mariboru, Fakulteto za organizacijske vede in Inštitutom Jožef Stefan, Ljubljana).«

SLIKA 5: VEČPARAMETSKI ODLOČITVENI MODEL (IBANUŠA, 2007)

Če povzameva: analiza večparametrskega odločanja omogoča oceno/vrednotenje več kriterijev pri odločanju. Osnovo predstavlja dobro strukturiranje kompleksnih problemov in upoštevanje čim več parametrov.

Večparametrsko odločanje je danes eno najbolj aktivnih področij raziskav od sedemdesetih let prejšnjega stoletja naprej. Zadnji primer kraje podatkov na Facebook portalu s strani podjetja Cambridge Analytica samo dokazuje, kako zelo pomembni so lahko osebni podatki posameznikov na socialnih omrežjih, ko gre za oblikovanje političnih kampanj ali oblikovanje javnega mnenja (Hem, 2018).

2.3 VPLIV VREDNOT NA ODLOČANJE O IZBIRI POKLICA

Če izhajamo iz teorij poklicne izbire, so vrednote dobile pomembno mesto v teoretičnih predpostavkah. Super⁶ in Brown (2002) pravita, da je poznavanje osebnih vrednot vsakega posameznika ključno za prepoznavanje njegove osebnosti in ključ za napovedovanje njegovih prihodnjih odločitev, torej tudi izbire študija. Da je vrednotni sistem dijakov eden od dejavnikov, ki vplivajo na izbor šole, sta v svoji raziskavi ugotovila že Zupančičeva in Justin (1991). Njuni izsledki izkazujejo pomembne statistične razlike v vrednotah dijakov različnih srednjih šol. Ker je bila raziskava

⁶ Donald Super, ameriški psiholog, je svojo teorijo kariernega razvoja začel razvijati v petdesetih letih dvajsetega stoletja.

narejena med dijaki prvega letnika, sta z raziskavo potrdila, da je razlika v vrednostnem sistemu dijakov povzročila izbiro srednje šole, in ne nasprotno. Tudi Muskova (2000) raziskava potrjuje močno povezanost med vrednotami in smerjo študija, saj trdi, da lahko samo na podlagi poznavanja vrednot uvrstimo 30 – 60% posameznikov v študijski smeri (odvisno od tega, kako velik register diskriminativnih spremenljivk uporabimo).

PREGLEDNICA 1: Primerjava Pogačnikove in Superjeve lestvice vrednot (povzeto po Trunk, Širca in Krč, 2010).

Pogačnikova lestvica vrednot	Superjeva lestvica vrednot
Poklic/delo	Estetika (Aesthetics)
Lepota/umetnost	Nesebičnost (Altruism)
Moralna, etična načela	Oblast (Authority)
Moč/vpliv	Samostojnost (Autonomy)
Svoboda/neodvisnost	Ustvarjalnost (Creativity)
Ustvarjanje	Ekonomske nagrade (Economic Rewards)
Imetje/denar	Ugled (Prestige)
Ugled/slava	Tveganje (Risk)
Osebna varnost/zdravje	Socialna vključenost (Social Interaction)
Družba	Pestrost (Variety)
Nove izkušnje/doživetja	Kulturna identiteta (Cultural Identity)
Vera/bog	Ekonomska varnost (Economic Security)
Hrana/pijača	Dosežki (Achievement)
Samopodoba, znanje/modrost	Osebni razvoj (Personal Development)
Prijatelji, otroci, partner/ljubezen, spolnost, starši/dom	Napredovanje (Advancement)
Udobje/uživanje, hobiji/prosti čas, športno udejstvovanje	Zmožnosti (Ability Utilization)
Počitek	Življenjski slog (Lifestyle)
	Socialni odnosi (Social Relations)
	Delovne razmere (Working Conditions)
	Fizične spretnosti (Physical Prowess)
	Fizična aktivnost (Physical Activity)

Iz preglednice 1 je razvidno, da se primerjani lestvici popolnoma ujemata pri vrednotah lepota/estetika, nesebičnost, oblastnost, samostojnost, ustvarjalnost, ekonomsko nagrajevanje, ugled, tveganje, socialna vključenost, pestrost, kulturna identiteta in ekonomska varnost. Opazimo pa lahko tudi določeno neujemanje v tipih vrednot. Pri Superju zasledimo podrobnejšo razčlenitev izpolnitvenih vrednot (uspešnost, napredovanje, zmožnosti, življenjski slog), Pogačnik pa ima v primerjavi s Superjevo kategorijo socialne odnose razčlenjene na več različnih oseb: prijatelji, otroci, partner oziroma ljubezen, spolnost in starši oziroma dom (Pogačnik 2002; Super in Nevill 1986). Kljub razlikam je pomembno, da oba izpostavljata vrednostni sistem posameznika kot pomemben dejavnik posameznikovega razvoja tako v osebnotnem kot tudi poklicnem življenju. Hkrati pa sta lahko navedeni kategorizaciji pomembni metodološki izhodišči za ugotavljanje vpliva vrednot na razvoj poklicne kariere.

V nalogi bova poleg omenjenih avtorjev uporabili še kriterije, ki se deloma navezujejo na vrednote in opredeljujejo lastnosti dijaka, lastnosti študija ter rezultate študija (Ivanuša, 2007).

Karierna orientacija srednješolcev, ki povezuje poklicno, izobraževalno in osebno orientacijo, vključuje ne samo dijake, temveč tudi starše, šolsko svetovalno službo, predhodne stike z zeleno fakulteto (npr. informativni dnevi, možnost opravljanja raziskovalnih nalog, srečanja s predavatelji, mladimi raziskovalci itd.). Poleg teh dejavnikov je zagotovo potrebno ovrednotiti, koliko k izbiri pripomorejo dobri študijski pogoji, predvidena možnost zaposlitve (deficitarnost/suficitarnost poklica), plača, varnost zaposlitve (uveljavljenost poklica) in možnost zaposlitve tudi v tujini. Tretjo kategorijo dejavnikov predstavljajo stereotipi o študiju/poklicu in ugled poklica, vpisni pogoji, možnost pridobitve štipendij, stroški študija, ugled profesorjev in ugled fakultete v skupnosti, zahtevnost študija (omejitve vpisa), možnost interdisciplinarnega študija, osip v prvem letniku, bližina študija in povezovanje z gospodarstvom. V četrto kategorijo smo uvrstili dejavnike, kot so vpliv posameznikove osebnosti, njegovi učni dosežki in nadarjenost na posameznem področju ter njegov socio-ekonomski položaj, vpliv staršev in gimnazijskih učiteljev, vrstnikov in spletnih medijev.

Iz raziskave, ki je bila narejena na UL na Fakulteti za družbene vede (2003), izhaja, da so med dejavniki, ki najbolj vplivajo na odločitev o izbiri študija, zanimivost poklica, možnost zaposlitve ter študijski program.

PREGLEDNICA 2: Dejavniki, ki najbolj vplivajo na izbiro študija (UL, FDV, 2003).

Dejavniki ki vplivajo na odločitev o izbiri študija	n	minimum	maksimum	povprečje	std. odklon
zanimiv poklic	1110	1	5	4.53	0.904
možnost zaposlitve po študiju	1107	1	5	4.28	1.011
zanimiv študijski program	1112	1	5	4.23	0.992
število točk ki jih bom dosegel/a na maturi	1109	1	5	3.94	1.230
kvalitetni študijski program	1110	1	5	3.93	1.046
dober zaslužek	1116	1	5	3.88	1.095
študij ki ga zmorem dokončati	1104	1	5	3.74	1.211
omejitev vpisa na študijskem programu	1103	1	5	3.55	1.278
ugled poklica v družbi	1108	1	5	3.40	1.195
zahtevnost študija	1102	1	5	3.37	1.134
ugled študijske smeri	1107	1	5	3.27	1.190
ugled fakultete	1103	1	5	3.16	1.203
možnost interdisciplinarnega študija	1089	1	5	3.10	1.096
možnost študija v tujini	1109	1	5	3.06	1.330
osip v 1. letniku	1100	1	5	2.86	1.245
bližina fakultete	1108	1	5	2.56	1.217
mnenje staršev	1101	1	5	2.48	1.103

Ker je namen te raziskave prepoznati dejavnike, ki vplivajo tako na izbiro študija kot tudi mesto izvedbe študija, smo na osnovi lestvice vrednot (Pogačnik in Super) dodali še naslednje kriterije:

- Uveljavljenost oz. ugled predavateljev
- Učne navade dijaka, potrebne za uspešen študij
- Opremljenost fakultete za izvedbo študija
- Oddaljenost od stalnega bivališča
- Stroški študija
- Nadarjenost dijaka
- Možnost samostojnega opravljanja poklica
- Socialna vključenost (delo v skupini)
- Delovne razmere in vpliv na zdravje
- Fizično dokazovanje

- Možnost zaposlitve v tujini
- Možnost menjave poklica
- Okoljska sprejemljivost poklica
- Možnost raziskovanja
- Vpliv socialnih omrežij

2.4 STANJE VPISA NA UNIVERZAH V SLOVENIJI

Za študijsko leto 2017/2018 je razpisanih 18.147 mest na področju naravoslovja⁷ in tehnike. Največ zanimanja je imel program Kineziologija (360 % preveč), Športno treniranje (260 % preveč) in Športna vzgoja (190 % preveč), vsi na Fakulteti za šport UL; sledijo smeri s področja zobozdravstva, medicine, veterine, kjer je na programu Laboratorijska zobna protetika ZF UL bilo 270 %, Dentalna medicina MF UL 195 %, Veterina VF UL 185 %, Medicina MF UL 130 %; Fizioterapija 170 %, Radiološka tehnologija 170 % in Delovna terapija 155 %.

Od šestih Univerz (javnih in zasebnih) študij kemije in kemijske tehnologije ponujata le Univerza v Ljubljani in Univerza v Mariboru, zato smo v preglednici 1 in 2 zbrali podatke za ti dve univerzi.

---

⁷ Na področju družboslovja največ zanimanja vlada za program Specialna in rehabilitacijska pedagogika na Pedagoški fakulteti UL, kjer je bilo razpisanih 40 mest, prijav pa je bilo 96, kar je kar 140 % preveč. Približno 130 % preveč dijakov se je tja prijavilo na program Predšolska vzgoja, enako velja za istoimenski program Pedagoške fakultete Koper UP. Priljubljen je tudi študij psihologije, saj je tako na ljubljanski kot na mariborski filozofski fakulteti prijav za okrog 100 % več od razpisanih mest

PREGLEDNICA 3: Trendi vpisa na univerzo v Mariboru in Ljubljani (Visokošolska prijavno-informacijska služba, 2014- 2018)

Študijsko leto	Skupno število vpisnih mest (redni in izredni študij) - prvi rok	Skupno število vpisnih mest (redni in izredni študij) - prvi rok: Univerza v Mariboru	Skupno število vpisnih mest (redni in izredni študij) - prvi rok: Univerza v Ljubljani
2014/2015	19982 (prijave: 16398)	5496 27,5% vpisnih mest	10839 54,2% vpisnih mest
2015/2016	19008 (prijave: 16151)	5142 27,1% vpisnih mest	10204 53,7% vpisnih mest
2016/2017	18542 (prijave: 15191)	5034 27,1% vpisnih mest	9841 53,1% vpisnih mest
2017/2018	18147 (prijave: 14864)	4993 27,5% vpisnih mest	9412 51,9% vpisnih mest
2018/2019	17399 (prijave: 14704)	4576 (3054) 26,3% vpisnih mest	9799 56,3% vpisnih mest

Ne glede na to, da je absolutno število vpisnih mest na obeh Univerzah različno, opazimo, da se v odstotkih ne spreminja veliko. Analiza vpisa na program kemije in kemijske tehnologije pokaže drugačne trende.

PREGLEDNICA 4: Trendi vpisa na kemijo in kemijsko tehnologijo univerze v Mariboru in Ljubljani
(Visokošolska prijavno-informacijska služba, 2014 -2018)

Študijsko leto	Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo univerze v Mariboru <i>skupno število razpisanih mest (redni in izredni študij)/število prijavljenih/število sprejetih</i>	Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo univerze v Ljubljani <i>skupno število razpisanih mest (redni in izredni študij)/število prijavljenih/število sprejetih</i>
2014/2015	200/105/119 (brez omejitev na obeh razpisanih smereh) 3,6 % vpisnih mest na UM	375/399/324 (omejitev na treh razpisanih smereh) 3,5 % vpisnih mest na UL
2015/2016	170/106/110 3,3 % vpisnih mest na UM	340/436/332 3,3 % vpisnih mest na UL
2016/2017	170/111/111 3,4 % vpisnih mest na UM	340/364/334 3,5 % vpisnih mest na UL
2017/2018	170/99/109 3,4 % vpisnih mest na UM	340/403/320 3,6 % vpisnih mest na UL
2018/2019	170/83/109 (brez omejitev na obeh razpisanih smereh) 3,7 % vpisnih mest na UM	290/325/270 (omejitev na vseh razpisanih smereh) 3,0 % vpisnih mest na UL

Analiza vpisa za zadnjih pet let kaže, da je od skupnega števila vseh razpisanih mest v Sloveniji v poprečju na obeh univerzah 3,5 % namenjenih bodočim študentom kemije in kemijske tehnologije. Študij kemijske tehnologije (VSS) UL ima od leta 2013 dalje omejitev vpisa tako v prvem kot v drugem krogu. Enako velja za študij biokemije, kemije in kemijskega inženirstva. Uspešen vpis na biokemijo (UNI) UL je v tem obdobju zahteval izjemno visoko doseženo število točk na maturi v odstotkih (86,6 do 94),

podobno velja za študij kemije (86,6 do 88,5)⁸, nekoliko nižje je kemijsko inženirstvo (UNI). Edini program brez omejitve vpisa v zadnjih petih letih je tehniška varnost.

Vendar podobnega zanimanja ne opazimo za primerljive študijske programe na UM, kjer zadnjih pet let tako študijski program kemijske tehnologije (VSS) kot študij kemije (UNI) nimata omejitev vpisa. Podobno velja za študij kemijske tehnologije (UNI). Po podatkih Visokošolske prijavno-informacijske službe (2018/19) lahko opazimo konstantni trend zniževanja redno vpisanih kandidatov na vseh razpisanih smereh (od 326 v letu 2016/17 na 296 v letu 2018/19). Zakaj te razlike v zanimanju, če vemo, da gre za precej primerljive študijske programe?

Eden od razlogov bi lahko bil »problem« vpisa, ki se nanaša na celotno UM, saj iz preglednice vidimo, da število vpisanih študentov v zadnjih petih letih konstantno pada.

PREGLEDNICA 5: Razpisana mesta in prijave za slovenske in EU državljane za študijska leta 2012/13, 2013/14, 2014/15, 2015/16, 2016/17, 2017/2018 in 2018/19 na UM (visokošolska prijavno-informacijska služba UM, 2018/19)

	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
Razpis	6588	6034	5496	5142	5034	5008	4576
Prijave	4730	4654	4017	3688	3339	3185	3116
Veljavne	4574	4518	3841	3607	3262	3089	3053

Od več kot 6500 mest v šolskem letu 2012/2013 jih je v tem šolskem letu samo 4576, kar pomeni le še 69,5 % vpisa izpred petih let. Delež rojstev v tem času se seveda ni znižal za 31,5 %, je pa celotna generacija številčno upadla za 12,8 % (SURs, 2012 in SURs, 2019).

Za UM v celoti velja tudi, da se število programov z omejitvijo vpisa v zadnjih šestih letih konstantno zmanjšuje. Študijski programi z največjim deležem prijavljenih kandidatov na razpisano število vpisnih mest pripadajo Medicinski fakulteti, Fakulteti za zdravstvene vede, Fakulteti za varnostne vede, Pedagoški fakulteti (program predšolske vzgoje) ter Fakulteti za elektrotehniko in računalništvo.

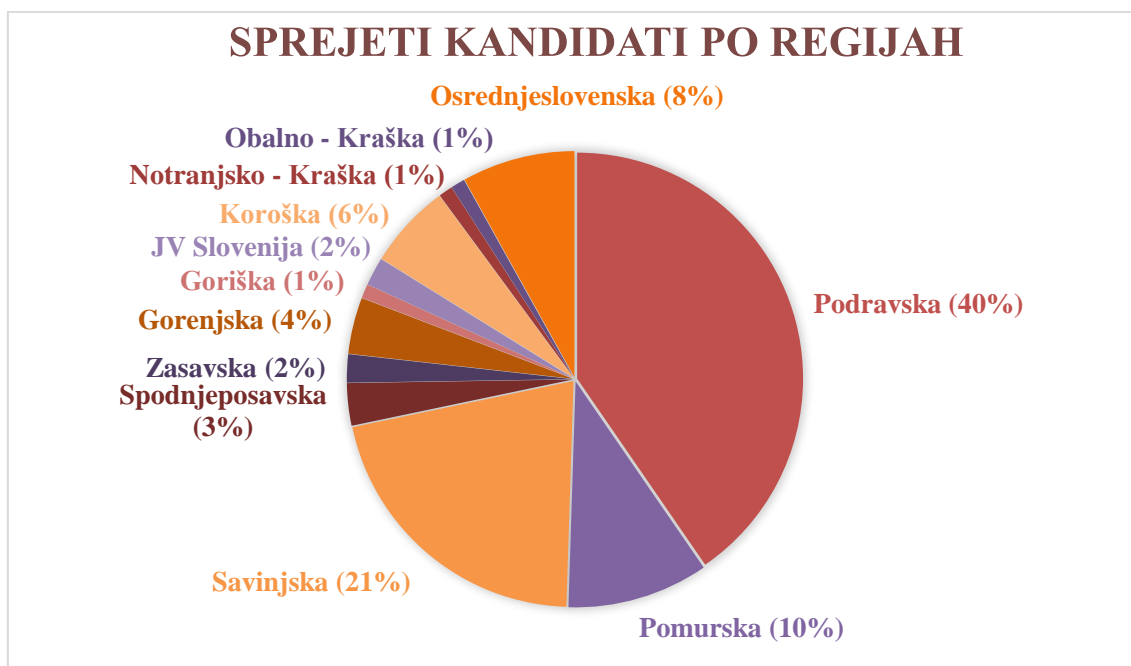
---

⁸ Podatki veljajo za prvi krog vpisa (opomba avtoric).

2.4.1 ZNAČILNOSTI VPISANIH ŠTUDENTOV (1. LETNIK)

Faktor, ki prav tako vpliva na izvajanje študijskih programov, je zaključek srednje šole. Od skupnega števila sprejetih kandidatov na UM v letu 2017/18 je s splošno maturo srednjo šolo končalo 41,4 % vseh sprejetih kandidatov, s poklicno maturo pa 56,9 % vseh sprejetih kandidatov. Za UL podatkov žal nismo našli, vendar je zgovoren podatek delež zlatih maturantov, ki se vpiše na UM oziroma UL. Številka za UM se zadnjih pet let giblje med 28 in 36 %, pri čemer jih je več kot 90 % vpisanih na medicinsko fakulteto UM. Ta številka na ravni države predstavlja cca. 8 % vseh zlatih maturantov. Na UL se po podatkih Visokošolske prijavno-informacijske službe UL vpiše med 85 in 94% vseh zlatih maturantov. To potrjuje tudi empirična analiza prehoda zlatih maturantov na terciarno izobraževanje Domanjkove (2010), vendar je pri tem treba omeniti tudi to, da je daleč največ zlatih maturantov v osrednjeslovenski regiji, sledi ji Goriška regija in šele nato Podravje, od koder se največ dijakov vpiše na UM (graf 1) (RIC, 2018).

Iz grafa 1 je razvidno, da le polovica študentov UM prihaja iz Podravja in Pomurske regije.

GRAF 1: Sprejeti kandidati na UM v letu 2017/18 po regijah (Visokošolska prijavno-informacijska služba UM, 2018/19)

2.5 PROFIL ZAHTEVNOSTI ŠTUDIJA KEMIJE IN KEMIJSKE TEHNOLOGIJE

V preglednici 6 smo zbrali zahteve, ki se nanašajo na to, kateri predmeti v srednji šoli, katere sposobnosti in kateri interesi kandidata so po mnenju visokošolskih učiteljev pomembni za uspešen študij in uspešno opravljanje poklica na področju kemije in kemijske tehnologije (Kern, Bitenc, Bernik, 2018).

Kot vidimo, so med šolskimi predmeti najvišje postavljeni matematika, fizika in kemija ter tuji jeziki, med sposobnostmi pa sposobnost abstraktnega mišljenja, dobre spominske in prostorske predstave ter med interesnimi področji raziskovanje narave in družbe.

PREGLEDNICA 6: Profil zahtevnosti študija Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo (Dopolnjena preglednica po Kern, Bitenc, Bernik, 2018)

Predmeti iz srednje šole		Stopnja zahtevnosti	Posebne sposobnosti		Stopnja zahtevnosti	Interesna področja		Stopnja zahtevnosti
1	Matematika	+++	1	Risarska sposobnost in ročna spretnost	++	1	Tehnika	++
2	Fizika	+++	2	Sposobnost besednega izražanja	+	2	Organiziranje dela	++
3	Kemija	+++	3	Sposobnost abstraktnega mišljenja	+++	3	Interes za družbena vprašanja	++
4	Tuji jeziki	+++	4	Spomin	++	4	Pedagoško delo	-
5	Zgodovina	-	5	Prostorska predstavljalnost	+++	5	Skrb za ljudi	++
6	Literatura	-	6	Sposobnost umetniškega oblikovanja	-	6	Poslovni stiki	++
7	Filozofija in sociologija	-	7	Praktičnost	+++	7	Umetnost	-
8	Biologija	++				8	Jezikoslovje	-
9	Geografija	-				9	Delo v naravi	-
						10	Raziskovanje narave in družbe	+++

Legenda:

- (+) ... zahteva je pomembna
- (++) ... zahteva je zelo pomembna
- (+++) ... zahteva je izjemno pomembna
- (-) ... zahteva pri študiju ni v večjem obsegu, kot v srednji šoli

Na podlagi preglednice 6 in predhodno predstavljenih spoznanj, kaj vse odloča o izbiri študija, smo oblikovali lastni večparametrski hierarhični odločitveni model (odločitveno drevo), ki temelji na združevanju posameznih kriterijev.

3 PRAKTIČNI DEL

3.1 METODOLOGIJA

V raziskovalni nalogi smo uporabili dve raziskovalni tehniki – anketo in strukturirani intervju. Vzrok za uporabo obeh tehnik je predvsem minimizacija negativnih lastnosti ene in druge tehnike, kar bi povečalo zanesljivost rezultatov. Z anketo smo želeli pridobiti podatke o vrednotah in pomembnosti različnih kriterijev pri odločitvi o smeri in mestu študija gimnazijcev, ki se želijo vpisati na različna področja (naravoslovna, družboslovna, jezikovna, športna, umetnostna). Strukturirane intervjuje smo izvedli le med dijaki, ki se želijo vpisati na študij kemije in njej sorodnih naravoslovnih/tehničnih ved, saj smo z njimi želeli pridobiti vpogled v pomembnost različnih kriterijev izbire študija in mesta študija (Maribor ali Ljubljana).

3.1.1 ANKETA

Tehniko anketiranja smo izbrali zaradi ekonomičnosti (pridobili smo lahko veliko podatkov v kratkem času), lažje obdelave samih podatkov in večje anonimnosti, kar je lahko imelo pozitiven vpliv na iskrenost odgovorov in s tem zanesljivost pridobljenih podatkov. Zaradi lažjega in hitrejšega reševanja ankete (ter tudi večje objektivnosti) je večina vprašanj bila zaprtega tipa (le dve vprašanji sta zahtevali kratek odgovor), ocenjevalne lestvice pa so bile numerične (petstopenjske). S tem smo povečali kakovost odgovorov, ki bi lahko bili zaradi obsežnosti ankete v nasprotnem primeru manjši.

3.1.1.1 SESTAVA ANKETE

Anketa je bila sestavljena iz več delov. V prvem sklopu vprašanj so morali anketiranci označiti svoj spol in učni uspeh v zadnjem letniku ter se opredeliti, kateri študij bodo izbrali. Izbirali so lahko med študiji, kjer prevladujejo naravoslovna, družboslovna, umetnostna, športna ali jezikovna področja.

Drugi sklop vprašanj se je nanašal na dejavnike, ki vplivajo na izbiro **smeri** študija.

Tretji sklop ankete se je nanašal na dejavnike, ki vplivajo na izbiro **mesta** študija. Sledili sta dve vprašanji odprtega tipa, s katerimi smo preverjali, kaj je gimnazijcem pri izbiri smeri in mesta študija najpomembnejše (našteti so morali dva dejavnika).

Z zadnjim sklopom vprašanj, ki so se nanašala na anketirančevo osebnost, smo želeli ugotoviti, kako le-ta vpliva na izbiro smeri študija. Zavedali smo se večje subjektivnosti anketirancev pri tem vprašanju, zato sva bili pri analizi izredno pazljivi. Celotna anketa je v prilogi 1.

3.1.1.2 RAZISKOVALNI VZOREC

Raziskava temelji na priložnostnem vzorcu dijakov ene od mariborskih gimnazij. Ciljna skupina so dijaki 3. in 4. letnikov, saj imajo ti natančnejšo in večjo predstavo o tem, v kateri smeri in kje želijo nadaljevati študij.

Anketo je v celoti rešilo 78 dijakov (neustrezno rešene ankete sva izključili iz raziskave), kar predstavlja 23,3 % vseh dijakov 3. in 4. letnika te gimnazije. Od tega je bilo 58 dijakinj (74,4 %) in 20 dijakov (25,6 %), kar v celoti ne ustreza spolni zastopanosti na tej šoli, saj je med dijaki 3. in 4. letnikov trenutno 34 % fantov.

GRAF 2: Razmerje med dijakinjami in dijaki

3.1.1.3 POSTOPEK ZBIRANJA PODATKOV

S pomočjo teoretičnega znanja, ki smo ga pridobili s preučitvijo mnogih virov in literature, smo preko spletne strani <https://www.1ka.si/> sestavili anketo. Povezavo smo dijakom delili preko šolskega e-mail naslova in jo pustili odprto en teden. Anketo smo izvedli en mesec pred informativnimi dnevi (januar 2019).

3.1.1.4 POSTOPEK OBDELAVE PODATKOV

Podatke anketiranja smo nato vnesli v računalniški program Microsoft Excel, jih ustrezno obdelali in rezultate prikazali v obliki grafov ter preglednic. Da smo podatke lahko predstavili v čim bolj organizirani obliki ter jih med seboj primerjali, smo anketirance razdelili glede na smeri študija, kamor se dijaki želijo vpisati (naravoslovna, družboslovna, jezikovna, športna in umetnostna). Zraven vsakega odgovora je prikazano povprečje strinjanja dijakov z dano trditvijo, kar je služilo pri analizi in primerjavi.

3.1.2 STRUKTURIRANI INTERVJU

Tehniko intervjuja smo izbrali, saj smo želeli bolj poglobljeno preučiti pomembnost različnih kriterijev, ki vplivajo na izbiro kemijske (naravoslovne) fakultete pri gimnazijah v Mariboru in z analizo ter interpretacijo rezultatov najti vzrok za nizko število vpisanih dijakov na te fakultete v Mariboru. Intervju je bil strukturiran, saj smo tako zagotovili večjo objektivnost ter lažjo obdelavo podatkov.

3.1.2.1 SESTAVA STRUKTURIRANEGA INTERVJUJA

Intervju je bil sestavljen iz devetih vprašanj, ki so bila za vsakega intervjuvanca enaka. V prvem vprašanju je intervjuvanec moral opredeliti, na katero fakulteto (fakulteto v Mariboru ali Ljubljani) se želi vpisati (oz. kaj je njegova prva izbira).

Sledila so vprašanja, s katerimi smo želeli preučiti zgoraj opisane dejavnike.

1. Si imel/-a predhodni stik s fakulteto (-ami) (si jo obiskal/-a)? Kakšen je ta stik bil?
2. V kakšni meri je opremljenost fakultete in prijaznost fakultete za študente (nudi veliko prostora za počitek, moderno opremljena, možnost samostojnega študija, prehrane) vplivala na tvojo odločitev (ni/srednje/zelo)?
3. V kakšni meri je ugled fakultete vplival na tvojo odločitev?
4. V kakšni meri je na tvojo odločitev vplivalo mesto samo?
5. Misliš, da boš zaradi izbrane fakultete imel boljše možnosti za zaposlitev?
6. Naštej dejavnike, ki so pri tvoji izbiri fakultete imeli najpomembnejšo (največjo) vlogo.
7. Kaj ti je bilo najpomembnejše pri izbiri smeri študija?
8. Naštej tri karakterne lastnosti, veščine oz. sposobnosti, ki te najboljše opišejo.

3.1.2.2 RAZISKOVALNI VZOREC

Intervjuji so temeljili na namenskem raziskovalnem vzorcu. Ciljna skupina so bili gimnazijci, ki se želijo vpisati na fakulteto kemije in kemijske tehnologije (oziroma njej sorodnih ved). V intervju so bili vključeni le dijaki 4 letnikov. Intervjuvali sva 10 dijakov, ki se želijo vpisati na kemijsko (oziroma sorodne naravoslovne vede) fakulteto v Ljubljani in 5 dijakov, ki se želijo vpisati v Mariboru (več dijakov naše gimnazije, ki se želijo vpisati na UM med 4. letniki, ni). Vzorec predstavlja 8,4 % vseh dijakov 4 letnikov.

3.1.2.3 POSTOPEK ZBIRANJA PODATKOV

Ker je pri strukturiranem intervjuju proces pridobivanja podatkov pri vseh enak, smo posebno pozornost posvečali temu, da je bil odnos do vsakega intervjuvanca enak. Pri vsakem intervjuvancu smo uporabili enak postopek zapisovanja odgovorov ter izenačili čas in prostor poteka intervjuja. Tako smo za nadaljnjo analizo pridobili čim bolj zanesljive in objektivne podatke.

3.1.2.4 POSTOPEK OBDELAVE PODATKOV

Podatke, ki smo jih pridobili z intervjuji, smo vnesli v preglednici, ki smo ju razdelili glede na mesto fakultete, kamor se dijaki vpisujejo. Preglednici smo naredili z računalniškim programom Microsoft Excel. Način takšne obdelave podatkov nam je olajšal analizo le-teh in omogočil lažjo primerjavo.

4 REZULTATI ANKETE

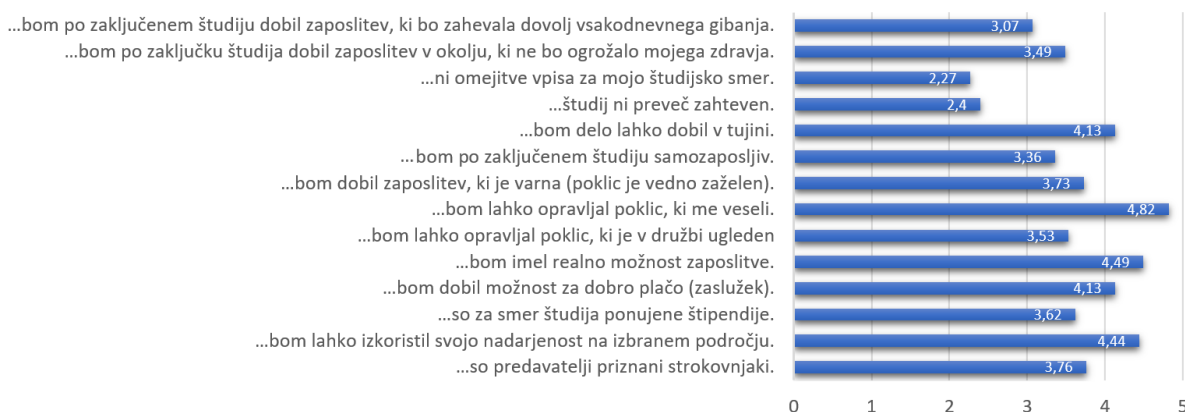
Za lažjo obdelavo podatkov smo dobljene informacije predstavili s pomočjo grafov, ki smo jih razdelili glede na to, katero študijsko smer bodo gimnazijci izbrali (smer, kjer prevladujejo naravoslovna, družboslovna, umetnostna, športna ali jezikovna področja).

4.1 DIJAKI, KI SO ZA BODOČI ŠTUDIJ IZBRALI PODROČJE NARAVOSLOVJA

Za naravoslovno smer se je odločilo 45 dijakov, kar predstavlja 57,7 % vseh anketirancev. Od tega je 15 moških in 30 žensk. Njihova skupna povprečna ocena zadnjega zaključenega letnika je 4,4.

Prvi sklop vprašanj se nanaša na dejavnike, ki vplivajo na izbiro smeri študija.

Pri izbiri smeri študija mi je pomembno, da...

GRAF 3: Dejavniki, ki pomembno vplivajo na izbiro smeri študija (naravoslovje).

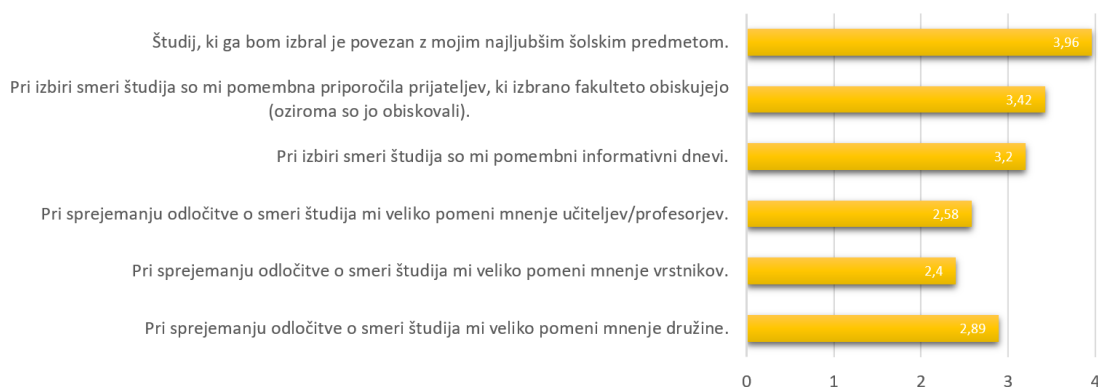
Iz grafa 3 je razvidno, da je v povprečju gimnazijcem pri izbiri smeri študija najpomembnejše, da bodo lahko opravljali poklic, ki jih bo veselil (povprečje 4,82), imeli realno možnost zaposlitve (4,49) ter bodo na izbranem področju lahko izkoristili svojo nadarjenost (4,44).

Pomembno jim je tudi, da bodo lahko delo dobili v tujini (4,13) in imeli možnost za dobro plačo (4,13). Dejavniki, kot so predavatelji (priznani strokovnjaki) in varnost zaposlitve, so bili ocenjeni nižje, in sicer 3,76 ter 3,73. Ponudba štipendije za izbrano smer ima vpliv (3,62), vendar manjši, kot bi pričakovali.

Dejavniki, ki imajo na izbiro smeri študija najmanjši vpliv, so: pridobitev zaposlitve, ki bo zahtevala dovolj vsakodnevnega gibanja, samozaposljivost in uglednost bodočega poklica (3,07 – 3,53).

Gimnazijcem je najmanj pomembno, da za izbrano študijsko smer ni omejitve vpisa (2,27) in da je študij zahteven (2,4).

V kolikšni meri se strinjaš s spodnjimi trditvami?

GRAF 4: Zunanji dejavniki, ki vplivajo na izbiro smeri študija (naravoslovje).

V drugem sklopu vprašanj smo iskali »zunanje« dejavnike, ki dijakom pomagajo pri odločitvi o smeri študija.

Grafa 4 ponazarja, da je veliko dijakov študij izbralo na podlagi svojega najljubšega šolskega predmeta (3,96). Mnenja učiteljev/profesorjev, družine in vrstnikov so pri izbiri študija presenetljivo nepomembni (2,4 do 2,89). Večje vloge prav tako ne odigrajo informativni dnevi (3,2) in priporočila prijateljev, ki so izbrano smer študija že obiskovali (3,42).

Sledile so opredelitve tistih dejavnikov, ki najbolj odvrčajo od izbire študija (graf 5).

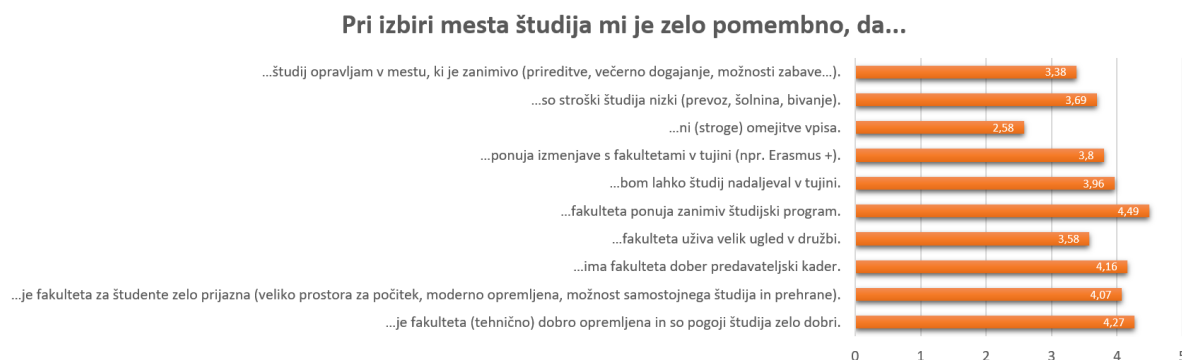
Nikoli se ne bi vpisal na smer študija za katero vem, da...

GRAF 5: Dejavniki zaradi katerih se dijaki ne odločajo za vpis (naravoslovje).

Iz grafa 5 lahko razberemo, da veliko učenja, interdisciplinarnost študija in delo v razvoju na izbiro smeri študija ne vplivajo negativno (od 2,02 do 2,07). Enako velja za potrebo po inovativnosti, poudarek na matematičnem logičnem razmišljanju, daljše trajanje študija in strogo omejitve vpisa oziroma prehodnost med letniki (2,18 do 2,42). Ostali dejavniki, kot so visoka zahtevnost študija, opravljanje predmetov, ki posamezniku ne ležijo, učenje na pamet, skupinsko delo, ospredje umetniške nadarjenosti in ročne spretnosti na izbiro študijske smeri nimajo velikega vpliva (2,51 do 3,33).

Naslednja vprašanja se nanašajo na dejavnike, ki vplivajo na izbiro mesta študija oziroma fakultete.

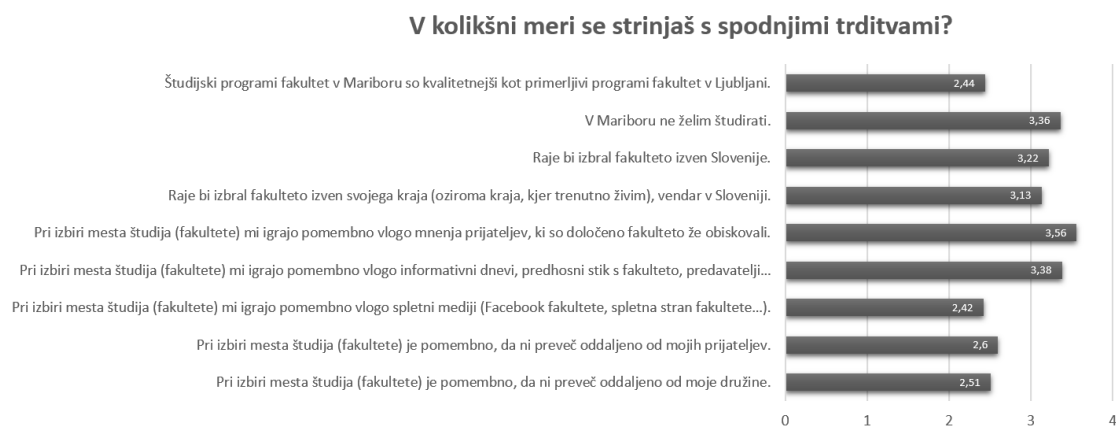

GRAF 6: Dejavniki, ki odločajo o mestu študija (naravoslovje).

Iz šestega grafa vidimo, da so dijakom najpomembnejši dejavniki pri izbiri mesta študija zanimiv študijski program fakultete (4,49), dobra tehnična opremljenost fakultete in dobri pogoji študija (4,27) ter dober predavateljski kader (4,16). Dijakom pomembno vlogo igra tudi, da je fakulteta za študente prijazna, torej da nudi veliko prostora za počitek, je moderno opremljena, ima možnost samostojnega študija in prehrane (4,07), možnost nadaljevanja študija v tujini (3,96) ter izmenjave z ostalimi fakultetami (3,8). Nekoliko manj pomembni so stroški študija (3,69).

Pri izbiri mesta študija nima večjega vpliva to, da študij opravljajo v mestu, ki je zanimivo (3,38), prav tako večje vloge ne igra ugled fakultete (3,58). Presenetljivo nepomembna je strogost omejitve vpisa (2,58).

S pomočjo strinjanja s trditvami, prikazanimi v grafu 7, smo dobili vpogled v vpliv družine, prijateljev in splošnega mnenja o kakovosti študija v Mariboru.

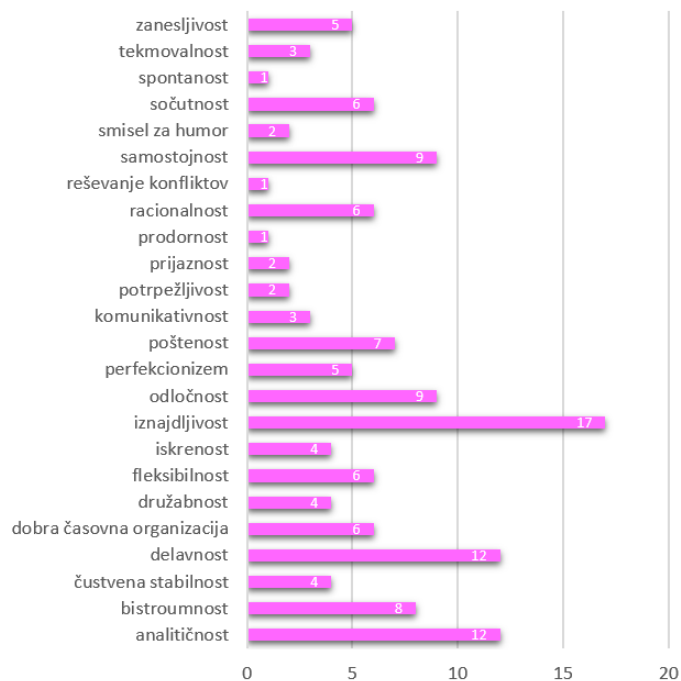

GRAF 7: Dejavniki, ki vplivajo na mesto študija (naravoslovje).

Iz sedmega grafa vidimo, da je edini dejavnik, ki na izbiro fakultete nekoliko pomembneje vpliva, mnenje prijateljev, ki so določeno fakulteto že obiskovali (3,56). Informativni dnevi, predhodni stik s fakulteto in predavatelji (3,38) ter oddaljenost od družine (2,51) in prijateljev (2,6) na izbiro fakultete ne vplivajo, enako velja tudi za spletne medije fakultete (2,42).

In katere so prevladujoče lastnosti bodočih študentov naravoslovja?

Označi tri svoje najbolj razvite veščine, sposobnosti, karakterne lastnosti.

GRAF 8: Prevladujoče veščine, sposobnosti in karakterne lastnosti bodočih študentov naravoslovja.

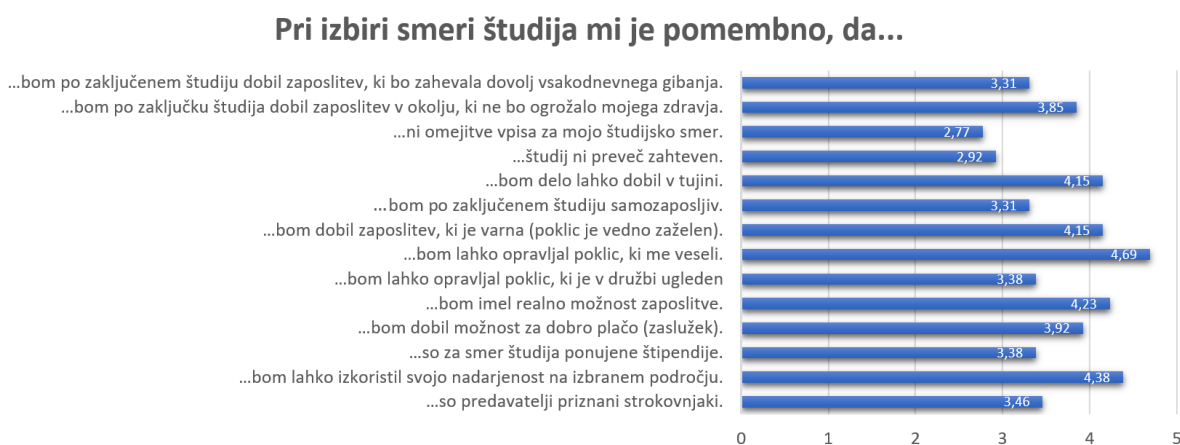
Največ dijakov, ki se nameravajo vpisati na fakultete naravoslovnih smeri, se je označilo za iznajdljive, analitične, delavne, odločne in samostojne.

4.2 DIJAKI, KI SO ZA BODOČI ŠTUDIJ IZBRALI PODROČJE DRUŽBOSLOVJA

Za študij družboslovja se je odločilo 13 dijakov, kar predstavlja 16,7 % vseh anketirancev. Od tega sta 2 moška in 11 žensk. Njihova skupna povprečna ocena zadnjega zaključnega letnika je 3,92.

Prvi sklop vprašanj se nanaša na dejavnike, ki pomembno vplivajo na izbiro smeri študija.

GRAF 9: Dejavniki, ki pomembno vplivajo na izbiro smeri študija (družboslovje).

Iz grafa 9 je razvidno, da je gimnazijcem pri izbiri smeri študija najpomembneje, da bodo lahko opravljali poklic, ki jih bo veselil (4,69), da bodo imeli realno možnost zaposlitve (4,23) ter bodo lahko na izbranem področju izkoristili svojo nadarjenost (4,38).

Pomembno jim je tudi, da bodo lahko delo dobili v tujini (4,15), dobili zaposlitev, ki je varna (4,15), imeli možnost za dobro plačo (3,92) in da na delovnem mestu njihovo zdravje ne bo ogroženo (3,85).

Dejavniki, ki na izbiro smeri niso imeli večjega vpliva, so: pridobitev zaposlitve, ki bo zahtevala dovolj vsakodnevnega gibanja, samozaposljivost, uglednost bodočega poklica in ponudba štipendij (3,31 – 3,38). Dejavniki, ki je imel le nekoliko večji vpliv, je priznanost predavateljev (3,46).

Dijakom je najmanj pomembno, da za izbrano študijsko smer ni omejitve vpisa (2,77) in da je študij zahteven (2,92).

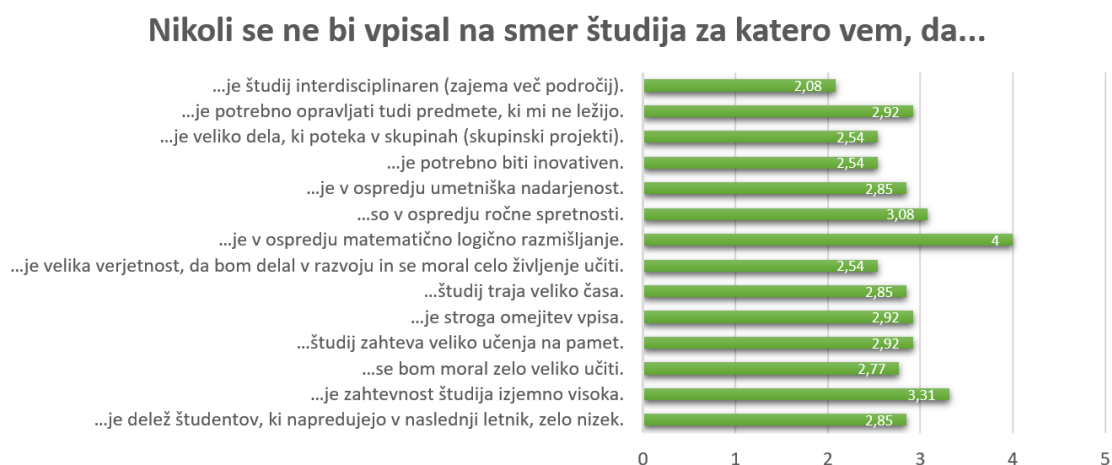
In kateri »zunanji« dejavniki bodočim študentom družboslovja najbolj pomagajo pri odločitvi o smeri študija?

GRAF 10: Zunanji dejavniki, ki vplivajo na izbiro smeri študija (družboslovje).

Iz grafa 10 je razvidno, da imajo nekoliko večjo vlogo pri izbiri smeri študija le informativni dnevi (3,62). Preostali dejavniki, kot so priporočila prijateljev, ki so študijsko smer že obiskovali, mnenja vrstnikov, učiteljev/profesorjev in družine, pa so večinoma nepomembni (2,62 do 3,38). Prav tako je presenetljivo majhna povezava z najljubšim šolskim predmetom (3,54).

Sledile so opredelitve tistih dejavnikov, ki najbolj odvrčajo od izbire študija.

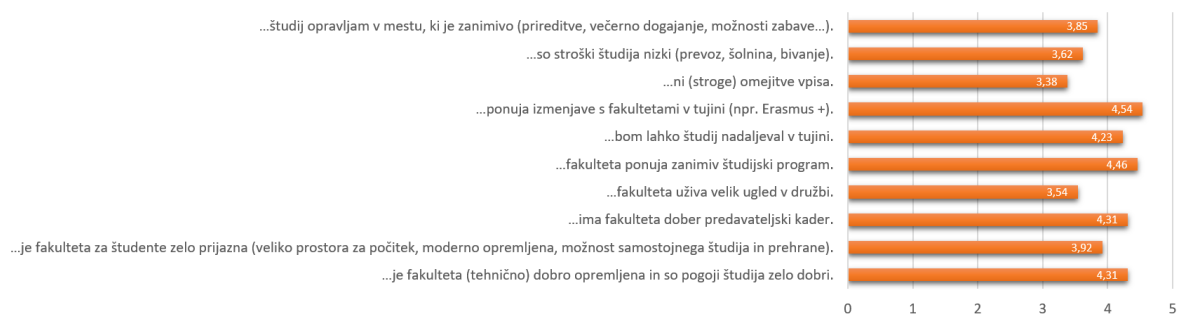
GRAF 11: Dejavniki zaradi katerih se dijaki ne odločajo za vpis (družboslovje).

Graf 11 nam pove, da interdisciplinarnost študija (2,08) na izbiro smeri študija ne vpliva negativno. Ostali dejavniki (delo v razvoju, potreba po inovativnosti, daljše trajanje študija in stroga omejitev vpisa oz. prehodnost med letniki, visoka zahtevnost študija, opravljanje predmetov, ki posamezniku ne ležijo, učenje na pamet ter veliko učenja, skupinsko delo, ospredje umetniške nadarjenosti in ročne spretnosti) pri odločitvi nimajo bistvenega vpliva (2.54 - 3.31).

V povprečju se večina dijakov ne bi vpisala na smeri, kjer je v ospredju matematično logično razmišljanje (4,00).

Naslednja vprašanja se nanašajo na dejavnike, ki vplivajo na izbiro mesta študija oziroma fakultete.

Pri izbiri mesta študija mi je zelo pomembno, da...

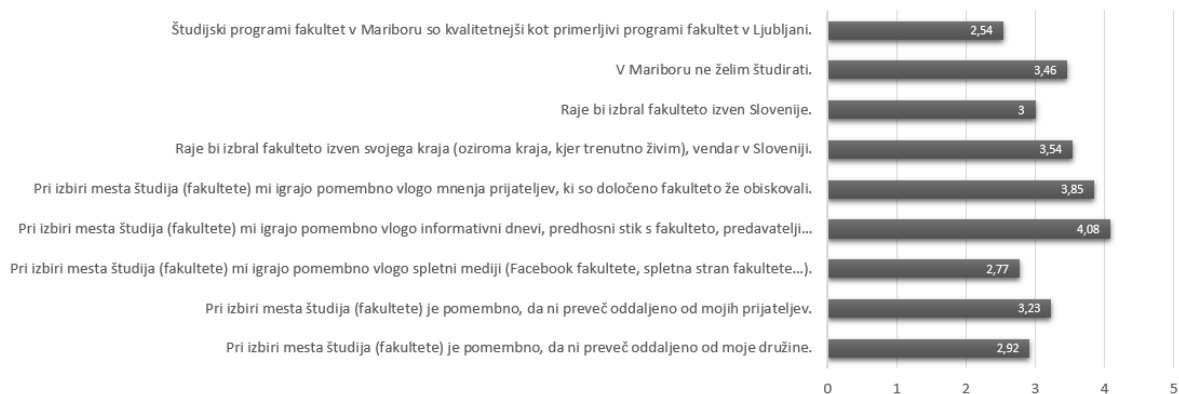

GRAF 12: Dejavniki, ki odločajo o mestu študija (družboslovje).

Iz grafa 12 razberemo, da sta najpomembnejša dejavnika pri izbiri mesta študija zanimiv študijski program fakultete (4,46) in ponudba izmenjav s tujimi fakultetami (4,54). Takoj za tem sledita dobra tehnična opremljenost fakultete in dobri pogoji študija (4,31), dober predavateljski kader (4,31) ter možnost nadaljevanja študija v tujini (4,23). Dijakom pomembno vlogo igra tudi, da je fakulteta za študente prijazna (3,92) in študij opravljajo v mestu, ki je zanimivo – prireditve, večerno dogajanje in možnost zabave (3,85). Manj pomembni so stroški (3,62) in ugled fakultete (3,54). Strogost omejitve vpisa ne igra vloge (3,38).

S pomočjo strinjanja s trditvami, prikazanimi v grafu 13, smo dobili vpogled v vpliv družine, prijateljev in splošnega mnenja o kakovosti študija v Mariboru za bodoče študente družboslovja.

V kolikšni meri se strinjaš s spodnjimi trditvami?

GRAF 13: Vpliv mesta študija na izbiro fakultete (družboslovje).

Iz trinajstega grafa vidimo, da na izbiro fakultete pomembno vplivajo informativni dnevi, predhodni stik s fakulteto in predavatelji (4,08). Prav tako ne moremo zanemariti mnenj prijateljev, ki so določeno fakulteto že obiskovali (3,85). Oddaljenost od družine (2,92) in prijateljev (3,23) na izbiro fakultete praktično nima vpliva, enako velja tudi za spletne medije fakultete (2,77). V povprečju dijakom ni pomembno nadaljevanje šolanja v tujini (3,00), želja po nadaljevanju študija izven Maribora je malenkost večja (3,46).

In katere so prevladujoče lastnosti bodočih študentov družboslovja?

GRAF 14: Prevladujoče veščine, sposobnosti in karakterne lastnosti bodočih študentov družboslovja.

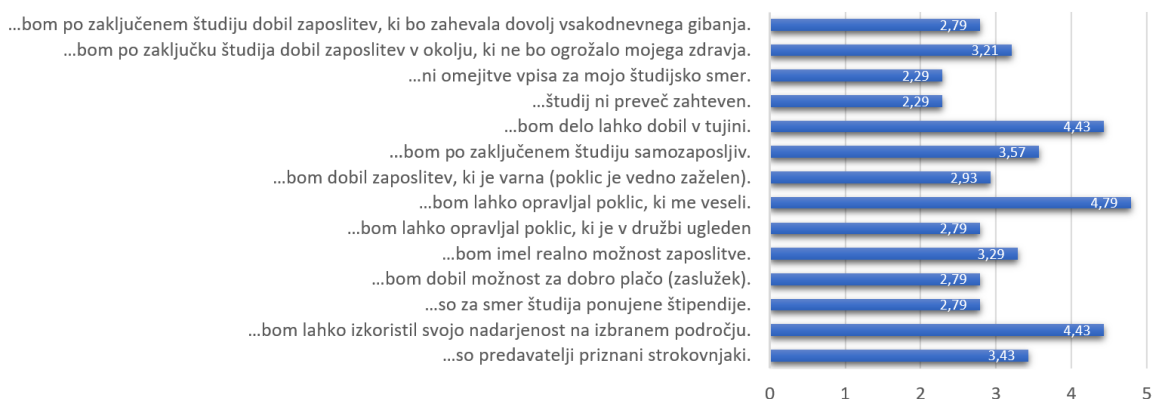
Največ dijakov, ki se nameravajo vpisati na družboslovne smeri, se je označilo za zanesljive, družabne, delavne in perfekcioniste.

4.3 DIJAKI, KI SO ZA BODOČI ŠTUDIJ IZBRALI PODROČJE UMETNOSTI

Za bodoči študij umetnosti se je odločilo 14 dijakov, kar predstavlja 17,9 % vseh anketirancev. Od tega sta 2 moška in 12 žensk. Njihova skupna povprečna ocena zadnjega zaključenega letnika je 4,00.

Prvi sklop vprašanj se nanaša na dejavnike, ki pomembno vplivajo na izbiro smeri študija.

Pri izbiri smeri študija mi je pomembno, da...

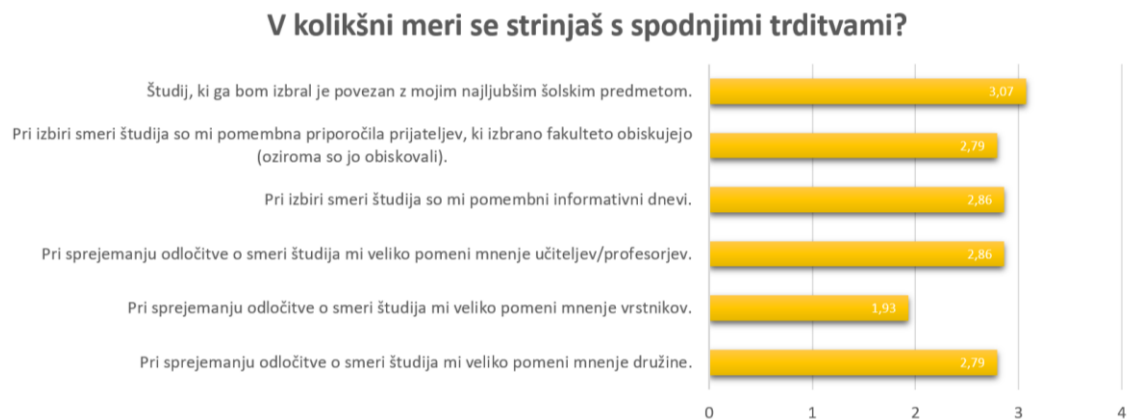
GRAF 15: Dejavniki, ki pomembno vplivajo na izbiro smeri študija (umetnost).

Iz grafa 15 je razvidno, da je gimnazijcem pri izbiri smeri študija najpomembneje, da bodo lahko opravljali poklic, ki jih bo veselil (4,79), da bodo lahko na izbranem področju izkoristili svojo nadarjenost (4,43) in bodo lahko dobili delo v tujini (4,43).

Dejavniki, ki na izbiro smeri niso imeli večjega vpliva so: pridobitev zaposlitve, ki bo zahtevala dovolj vsakodnevnega gibanja, zaposlitev, ki ne bo ogrožala njihovega zdravja, varnost zaposlitve, uglednost bodočega poklica, realna možnost zaposlitve, dobro plačano delo, ponudba štipendij in priznanost predavateljev (2,79 – 3,43). Dejavnik, ki je imel le nekoliko večji vpliv je samozaposljivost po končanem študiju (3,57).

Najmanj jim je pomembno, da za izbrano študijsko smer ni omejitve vpisa (2,29) in da je študij zahteven (2,29).

V kolikšni meri na bodoče študente umetnosti vplivajo šolski predmeti, mnenja učiteljev in tako dalje?

GRAF 16: Zunanji dejavniki, ki vplivajo na izbiro smeri študija (umetnost).

Iz grafa 16 je razvidno, da so dejavniki, kot so priporočila prijateljev, ki so študijsko smer že obiskovali, mnenja učiteljev/profesorjev in družine, pri izbiri smeri študija nepomembni (2,29 – 2,86). Najmanjše pomembnosti so mnenja vrstnikov (1,93). Prav tako je presenetljivo majhna povezava z najljubšim šolskim predmetom (3,07).

Sledile so opredelitve tistih dejavnikov, ki najbolj odvrčajo od izbire študija.

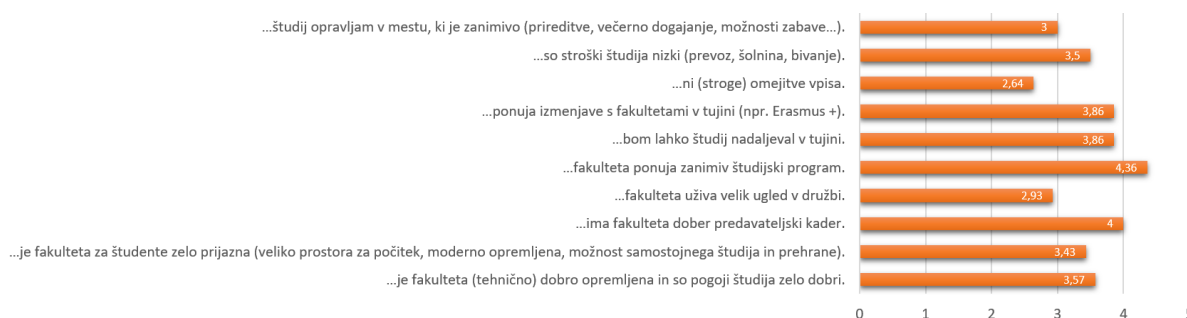

GRAF 17: Dejavniki zaradi katerih se dijaki ne odločajo za vpis (umetnost).

Iz grafa 17 lahko razberemo, da interdisciplinarnost študija (1,86), veliko dela v skupini (2,36), potreba po inovativnosti (1,57), ospredje umetniške nadarjenosti (1,36), ročne spretnosti (2), delo v razvoju (2,29), veliko učenja (2,21), zahtevnost študija (2,36) in nizka prehodnost med letniki (2,29) na izbiro smeri študija ne vplivajo negativno. Ostali dejavniki (opravljanje predmetov, ki jim ne ležijo, ospredje matematičnega logičnega mišljenja, daljše trajanje študija in stroga omejitve vpisa) pri odločitvi nimajo bistvenega vpliva (2,57 – 3,29). Nekoliko večji negativni vpliv ima le veliko učenja na pamet (3,64).

Naslednja vprašanja se nanašajo na dejavnike, ki vplivajo na izbiro mesta študija oziroma fakultete.

Pri izbiri mesta študija mi je zelo pomembno, da...

GRAF 18: Dejavniki, ki odločajo o mestu študija (umetnost).

Z grafom 18 smo prikazali, da sta najpomembnejša dejavnika pri izbiri mesta študija zanimiv študijski program fakultete (4,36) in dober predavateljski kader (4). Dijakom pomembno vlogo igra tudi ponudba izmenjav s fakultetami v tujini (3,86), možnost nadaljevanja študija v tujini (3,86) in dobra opremljenost fakultete (3,57). Manj pomembni so stroški študija (3,5) in prijaznost fakultete za študente (3,43).

Nepomembni dejavniki so: zanimivost mesta fakultete, strogost omejitve vpisa in ugled fakultete v družbi (2,64 – 3).

S pomočjo stopnje strinjanja s trditvami, prikazanimi v grafu 19, smo dobili vpogled v vpliv družine, prijateljev in splošnega mnenja o kakovosti študija v Mariboru.

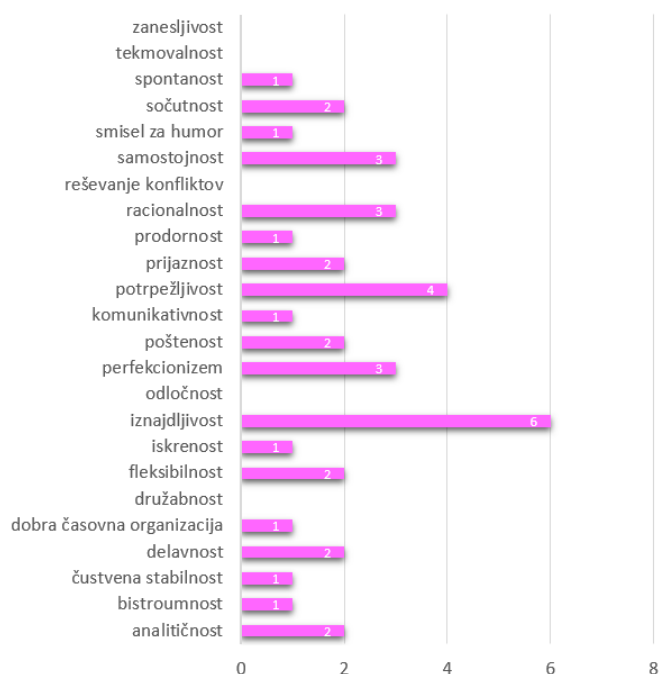

GRAF 19: Vpliv mesta študija na izbiro fakultete (umetnost).

Iz grafa 19 lahko razberemo, da na izbiro fakultete bodočih študentov umetnosti ne vplivajo informativni dnevi, predhodni stik s fakulteto in predavatelji ter mnenja prijateljev, ki so določeno fakulteto že obiskovali (2,93 – 3,07). Še manj pomembni so spletni mediji fakultete in oddaljenost od družine ter prijateljev (1,71 – 2,21). V povprečju dijakom ni pomembno nadaljevanje šolanja v tujini (3,29), želja po nadaljevanju študija izven Maribora pa je velika (4,43).

In katere so prevladujoče lastnosti bodočih študentov umetnosti?

Označi tri svoje najbolj razvite veščine, sposobnosti, karakterne lastnosti.

GRAF 20: Prevladujoče veščine, sposobnosti in karakterne lastnosti bodočih študentov umetnosti.

Največ dijakov, ki se nameravajo vpisati na umetnostne smeri, se je označilo za iznajdljive in potrpežljive.

4.4 OSTALI DIJAKI

Vzorec dijakov, ki se vpisuje na **športna** in **jezikovna** področja, je bil v raziskavi zelo majhen (na športna področja se želijo vpisati štirje dijaki, na jezikovna pa dve dijakinji). Iz tega razloga vzorec ni reprezentativen in bo analiza teh podatkov osredotočena le na najpomembnejša in izstopajoča dejstva.

Pri dijakih, ki se želijo vpisati na športna področja, smo lahko videli, da so izstopajoč dejavnik pri izbiri smeri študija realna možnost zaposlitve (4,5), zaposlitev, ki bo zahtevala dovolj vsakodnevnega gibanja (4,5), možnost za dobro plačano delo (4,25) in opravljanje poklica, ki jih bo veselil (4,25). Najmanj pomembna dejavnika sta omejitve študijske smeri (3,25) in zahtevnost študija (3,25).

Dejavniki, kot so mnenje družine, profesorjev, vrstnikov, prijateljev, ki so študijsko smer opravili in informativni dnevi, pri izbiri smeri študija niso imeli vloge (2,75 – 3,25).

V povprečju se večina dijakov ne bi vpisala na smeri, kjer je v ospredju matematično logično razmišljanje (4,25). Prav tako se dijaki večinoma ne bi vpisali na smeri, kjer se bodo morali veliko učiti in študij traja veliko časa (3,75).

Pri izbiri mesta študija sta bila najpomembnejša dva dejavnika: dober predavateljski kader (4,25) in prijaznost fakultete (4,25).

Prav tako so pomembno vlogo igrala mnenja prijateljev, ki so izbrano fakulteto že obiskovali (3,75).

Zaradi majhnega vzorca dijakov nismo mogli razbrati, katera veščina, sposobnost oz. karakterna lastnost najbolj izstopa.

Pri dijakinjah, ki se želita vpisati na **jezikovna** področja, smo lahko videli, da so izstopajoč dejavniki pri izbiri smeri študija opravljanje poklica, ki ju bo veselil (5), da bosta lahko na izbranem področju izkoristili svojo nadarjenost (5) in priznanost predavateljev (4,5) Najmanj pomembna dejavnika sta omejitev študijske smeri (2) in zahtevnost študija (2).

Dejavniki, kot so mnenje družine, profesorjev, vrstnikov, prijateljev, ki so študijsko smer opravili in informativni dnevi, pri izbiri smeri študija niso imeli vloge (2 – 3,5).

Pri izbiri mesta študija sta bila najpomembnejša dva dejavnika: dober predavateljski kader (4,5) in zanimiv študijski program (4,5). Najmanj pomemben dejavnik, je bil omejitev vpisa (2).

Zaradi majhnega vzorca nismo mogli razbrati, katera veščina, sposobnost oz. karakterna lastnost najbolj izstopa.

Zadnji dve vprašanji sta bili odprtega tipa (dijaki so morali opredeliti dva najpomembnejša dejavnika, ki sta vplivala na njihovo izbiro smeri in mesta študija). Rezultate za ti vprašanji bomo predstavili za vse dijake skupaj (podatkov ne bomo ločili na izbiro smeri po področjih), saj nas zanima, kateri dejavniki prevladajo med dijaki na sploh. Za lažjo analizo smo jih predstavili v preglednicah, nekaj odgovorov dijakov pa smo morali zaradi neustreznosti izključiti iz raziskave.

Preglednica 7 se nanaša na dejavnike, ki v največji meri vplivajo na dijakovo izbiro o smeri študija. Število v levem stolpcu (npr. 10-krat) nam pove, kolikokrat je bil odgovor zastopan.

PREGLEDNICA 7: Dejavniki, ki najpomembneje vplivajo na izbiro smeri študija.

1. (49-krat)	Študijska smer me zanima/študij in kasnejši poklic me veseli.
2. (27-krat)	Dobra možnost zaposlitve.
3. (15-krat)	Študijska smer ima kvaliteten program.
4. (10-krat)	Nadarjenost na tem področju.
5. (5-krat)	Profesorji so dobri (imajo veliko izkušenj, so priznani).
6. (5-krat)	Izziv oziroma ravno pravšnja zahtevnost študija.
7. (4-krat)	Možnost zaposlitve z dobrim zaslužkom.
8. (3-krat)	Stroški študija na tej študijski smeri so nizki.
9. (3-krat)	Interdisciplinarnost, možnost nadaljevanja šolanja v različnih smereh.
10. (3-krat)	Možnost nadaljevanja študija v tujini.
11. (2-krat)	Omejitev vpisa.
12. (2-krat)	Možnost raziskovalnega dela.
13. (2-krat)	Potrebno je opravljati le predmete, ki me dejansko zanimajo.
14. (1-krat)	Mnenja študentov, ki fakulteto obiskujejo (so jo obiskovali).

Kot je razvidno iz preglednice 7, je kar 49 dijakov kot najpomembnejši dejavnik pri izbiri smeri študija navedlo, da jih le-ta zanima in veseli. V povprečju je drugi najpomembnejši dejavnik dobra možnost zaposlitve (naveden 27-krat) in tretji, da ima študijska smer kvaliteten program (15-krat). Pomembni razlogi so bili tudi nadarjenost na izbranem področju (10-krat), zanje prava zahtevnost študija (5-krat), dobri profesorji (5-krat) in možnost zaposlitve (4-krat). Kot najpomembnejši dejavniki pri izbiri smeri so bili

navedeni tudi: stroški smeri študija, interdisciplinarnost študija, možnost nadaljevanja študija v tujini, omejitev vpisa, možnost raziskovalnega dela, opravljanje le predmetov, ki dijaka zanimajo in mnenja študentov, ki so fakulteto že obiskovali. Naštete razloge so navedli 2 – 3 dijaki.

Preglednica 8 se nanaša na dejavnike, ki najpomembneje vplivajo na dijakovo izbiro o mestu študija oziroma fakulteti.

PREGLEDNICA 8: Dejavniki, ki najpomembneje vplivajo na izbiro mesta študija (fakultete).

1. (23-krat)	Osamosvojitvev oziroma oddaljenost od doma.
2. (22-krat)	Mesto je zanimivo in mi je všeč.
3. (16-krat)	Stroški so nizki.
4. (16-krat)	Dostopnost do fakultete (dobre prometne povezave oziroma možnost nastanitve v bližini).
5. (14-krat)	Kvaliteta programov oziroma same fakultete.
6. (12-krat)	Fakulteta je za študente zelo prijazna (veliko prostora za počitek, moderno opremljena, možnost samostojnega študija, prehrane).
7. (8-krat)	Bližina doma oziroma poznano okolje.
8. (7-krat)	Profesorji so dobi (imajo veliko izkušenj, so priznani).
9. (7-krat)	Dobra opremljenost fakultete (da je moderna).
10. (5-krat)	Ugled fakultete.
11. (1-krat)	Omejitev vpisa.
12. (1-krat)	Varnost mesta.

Kot lahko vidimo iz preglednice 8, je kar 23 dijakov kot najpomembnejši dejavnik pri izbiri mesta študija (fakultete) navedlo oddaljenost od doma (osamosvojitvev). V povprečju je drugi najpomembnejši dejavnik zanimivost in všečnost samega mesta fakultete (naveden 22-krat), tretje mesto pa zasedajo nizki stroški in dostopnost do fakultete (dobre prometne povezave oziroma možnost nastanitve v bližini (16-krat)). Veliko dijakov je kot najpomembnejši dejavnik navedlo tudi kvaliteto programov oziroma fakultete (14-krat) in prijaznost fakultete za študente (veliko prostora za počitek,

moderno opremljena, možnost samostojnega študija, prehrane (12-krat)). Kot najpomembnejši dejavniki pri izbiri fakultete so bili navedeni tudi bližina doma oziroma poznano okolje (8-krat), dobri profesorji (7-krat), opremljenost fakultete (7-krat), ugled fakultete (5-krat) in omejitev ter varnost mesta (1-krat).

4.5 REZULTATI STRUKTURIRANIH INTERVJUJEV

Intervjuvali smo gimnazijce četrtil letnikov, ki se bodo vpisali na študij kemije (oz. njej sorodne naravoslovno tehnične vede). Podatke smo predstavili v dveh preglednicah, ločenih po dijakovi izbrani fakulteti (fakulteto v Mariboru in fakulteto v Ljubljani).

Preglednica 6 prikazuje intervjuje, ki so bili opravljeni z dijaki, katerih (prva) izbira je fakulteta v Ljubljani. Preglednica 7 prikazuje intervjuje, ki so bili opravljeni z dijaki, katerih (prva) izbira je fakulteta v Mariboru.

	Si imel predhodni stik s fakulteto (-ami) (si jo obiskal)? Kakšen je ta stik bil?	V kakšni mери sta opremljenost in prijaznost fakultete za študente vplivala na tvojo odločitev (ni, srednje, zelo)?	V kakšni mери je ugled fakultete vplival na tvojo odločitev?	V kakšni mери je na tvojo odločitev vplivalo mesto samo?	Mislíš, da boš zaradi izbrane fakultete imel boljše možnosti za zaposlitev?	Najšee najpomembnejše dejavnike, ki so pri tvoji izbiri fakultete imeli največjo vlogo.	Kaj ti je bilo pri izbiri študija najpomembnejše?	Najšee tri karakterne lastnosti, vešine oziroma sposobnosti, ki te najboljše opišajo.
1	Ni imel nobenega predhodnega stika.	Opremljenost fakultete je srednje vplivala na odločitev.	Ugled fakultete na izbiro ni vplival.	Mesto na izbiro fakultete ni vplivalo.	Ne ve, o tem ni informiran.	Oddaljitve od družine (osamosvojitve), pozitivna mnenja znancev, ki so fakulteto že obiskovali.	Smer študija ga veseli, mu je všeč in ga zanima, pripomoglo je tudi mnenje staršev.	Logično razmišljanje, natančnost, inovativnost.
2	Ni imel nobenega predhodnega stika.	Opremljenost fakultete na odločitev ni vplivala.	Splošno mnenje o fakulteti odločno vpliva na izbiro.	Mesto na izbiro fakultete ni vplivalo.	Ne ve, o tem ni informiran.	Oddaljitve od družine (osamosvojitve), mnenje družinskih članov, ki so fakulteto že obiskovali.	Smer študija ga zanima, vplivali so tudi ostali družinski člani, ki so izbrali enak študij.	Hitro razmišljanje, natančnost, neodločenost.
3	Obiskal je le ljubljansko fakulteto (informativni dan).	Opremljenost fakultete zagotovo vpliva na izbiro.	Ugled fakultete na izbiro ni vplival.	Mesto je zelo vplivalo na izbiro fakultete, saj ima rad novosti in spremembe.	Ne ve, o tem ni informiran.	Priljučna predstavitev programov na informativnem dnevu, oddaljitve od družine (osamosvojitve), želja po spremembi, nečem novem.	Mama opravlja podoben poklic, smer jo zanima.	Logično razmišljanje, želja po pomoči drugim, inovativnost.
4	Obiskal je le ljubljansko fakulteto (informativni dan).	Opremljenost fakultete zagotovo vpliva na izbiro.	Ugled na izbiro vpliva v veliki mери.	Mesto je zelo vplivalo na izbiro fakultete.	Da, zaradi ugleda fakultete.	Boljša možnost zaposlitve, oddaljitve od družine (osamosvojitve), pozitivno mnenje znancev, ki je fakulteto že obiskoval.	Smer ga zanima, realna možnost zaposlitve.	Želja po raziskovanju, samostojnost, dobra sposobnost vodenja.
5	Obiskal je fakulteto v Ljubljani in Mariboru (informativni dan).	Opremljenost fakultete zagotovo vpliva na izbiro (modernost).	Ugled fakultete na izbiro ni vplival.	Mesto na izbiro fakultete ni vplivalo.	Ne, saj bi ne glede na mesto fakultete izbral program, katerega poklic je zaželen.	Boljši programi in njihova ponudba, oddaljitve od družine (osamosvojitve), opremljenost fakultete.	Zanimiv program, ki mu je všeč, podpora staršev.	Vztrajnost, odlašanje, odločnost.
6	Obiskal je le ljubljansko fakulteto (priprave na tekmovanje).	Opremljenost fakultete zagotovo vpliva na izbiro.	Ugled fakultete na izbiro ni vplival.	Mesto je zelo vplivalo na izbiro fakultete.	Ne ve, o tem ni informiran.	Fakulteto je že poznal zaradi priprav na tekmovanje, priporočila vrstnikov, ki so izbrano fakulteto že obiskovali.	Smer ga zanima, v njej je dober.	Logično razmišljanje, hitro reševanje problemov, impulzivnost.
7	Obiskal je fakulteto v Ljubljani (priprave na tekmovanje) in Mariboru (raziskovalno delo na fakulteti).	Opremljenost fakultete zagotovo vpliva na izbiro.	Ugled fakultete srednje vpliva na izbiro.	Mesto je srednje vplivalo na izbiro fakultete, saj ima rad novosti in spremembe.	Ne ve, o tem ni informiran.	Oddaljitve od družine (osamosvojitve), nekaj prijazna do študentov (veliko prostora za učenje).	Smer ga zanima, v njej je dober upanje na dobro zaposlitev.	Želja po raziskovanju, inovativnost, organiziranost.
8	Obiskal je fakulteto v Ljubljani (priprave na tekmovanje) in Mariboru (informativni dnevi).	Opremljenost fakultete zagotovo vpliva na izbiro.	Ugled fakultete srednje vpliva na izbiro.	Mesto je srednje vplivalo na izbiro fakultete.	Ne ve, o tem ni informiran.	Oddaljitve od družine (osamosvojitve), dobra predstavitev programa, opremljenost fakultete.	Smer ga zanima, realna možnost zaposlitve.	Analičnost, inovativnost, natančnost.
9	Obiskal je le ljubljansko fakulteto (informativni dan).	Opremljenost fakultete zagotovo vpliva na izbiro.	Ugled fakultete srednje vpliva na izbiro.	Mesto je srednje vplivalo na izbiro fakultete.	Ne ve, o tem ni informiran.	Oddaljitve od družine (osamosvojitve), mesto fakultete kot zaradi mesta.	Smer ga zanima, v njej je dober.	Odlučnost, dobra sposobnost vodenja, vztrajnost.
10	Obiskal je fakulteto v Ljubljani (predavanje na fakulteti v okviru izbirnega predmeta).	Opremljenost fakultete zagotovo vpliva na izbiro.	Ugled fakultete srednje vpliva na izbiro.	Mesto je srednje vplivalo na izbiro fakultete.	Ne toliko zaradi fakultete kot zaradi mesta.		Smer ga zanima, v njej je dober.	Vztrajnost, želja po raziskovanju, osredotočenost.

PREGLEDNICA 6: Rezultati strukturiranega intervjuja (Ljubljana).

	Si imel predhodni stik s fakulteto (-ami) (si jo obiskal)? Kakšen je ta stik bil?	V kakšni meri sta opremljenost in prijaznost fakultete za študente vplivala na tvojo odločitev (ni, srednje, zelo)?	V kakšni meri je ugled fakultete vplival na tvojo odločitev?	V kakšni meri je vplivalo mesto samo?	Misliš, da boš zaradi izbrane fakultete imel boljše možnosti za zaposlitve?	Najtej najpomembnejše dejavnike, ki so pri tvoji izbiri fakultete imeli največjo vlogo.	Kaj ti je bilo pri izbiri študija najpomembnejše?	Najtej tri karakterne lastnosti, veččine oziroma sposobnosti, ki te najbolj opišejo.
1	Ni imel nobenega predhodnega stika.	Opremljenost fakultete srednje vpliva na odločitev.	Ugled fakultete na izbiro ni vplival.	Mesto na izbiro fakultete ni vplivalo.	Ne ve, o tem ni informiran.	Bližina družine, nižja omejitev vpisa kot v Ljubljani, nižji stroški študija.	Smer jo zanima in veseli, v njej je dober.	Racionalnost, odločnost, iznajdljivost.
2	Ni imel nobenega predhodnega stika.	Opremljenost fakultete srednje vpliva na odločitev.	Ugled fakultete na izbiro ni vplival.	Mesto na izbiro fakultete vpliva, saj deluje bolj domače in prijaznejše za študente (ni želje po spremembi).	Ne, saj bi ne glede na mesto fakultete izbral podoben program.	Nižji stroški šolanja, bližina družine, poznano okolje.	Želja po poglavljenem znanju na tem področju, saj ga smer zanima, dobra možnost zaposlitve.	Prijaznost, logično razmišljanje, iskrenost.
3	Ni imel nobenega predhodnega stika.	Opremljenost fakultete srednje vpliva na odločitev.	Ugled fakultete na izbiro ni vplival.	Mesto na izbiro fakultete vpliva, saj je bolj poznano in domače (ni želje po spremembi).	Ne, misli, da zaradi izbire fakultete ne bo imel boljše možnosti zaposlitve.	Bližina doma, manjši stroški šolanja, mesto samo.	Področje je zelo široko, možnost zaposlitve.	Delavnost, vztrajnost, zvestoba.
4	Da, na fakulteti v Mariboru je obiskal predavanje.	Opremljenost fakultete zagotovo ne vpliva na odločitev (prej negativno).	Ugled fakultete srednje vpliva na izbiro.	Mesto na izbiro zagotovo vpliva.	Ne, misli, da zaradi izbire fakultete ne bo imel boljše možnosti zaposlitve.	Bližina prijateljev in družine, okolje je poznano.	Smer ga zanima, možnost zaposlitve.	Iznajdljivost, komunikativnost, vztrajnost.
5	Da, na fakulteti v Mariboru je obiskal predavanje.	Opremljenost fakultete srednje vpliva na odločitev.	Ugled fakultete srednje vpliva na izbiro.	Mesto na izbiro zagotovo vpliva.	Ne, misli, da zaradi izbire fakultete ne bo imel boljše možnosti zaposlitve.	Bližina doma, mesto samo, ki mu je všeč, bližina prijateljev.	Smer ga zanima, v njej je dober.	Logično razmišljanje, racionalnost, iznajdljivost.

PREGLEDNICA 7: Rezultati strukturiranega intervjuja (Maribor).

Kot lahko vidimo iz preglednice 6, ki prikazuje rezultate dijakov, ki se želijo vpisati na ljubljanske fakultete, 2 intervjuvanca z izbrano fakulteto nista imela predhodnega stika, 4 so obiskali le ljubljansko fakulteto (3 zaradi informativnega dneva in 1 zaradi priprav na tekmovanje), 4 pa so obiskali obe fakulteti (ljubljsko so 3 obiskali zaradi priprav na tekmovanje in 1 zaradi informativnega dneva, mariborsko pa 2 zaradi informativnega dneva, 1 zaradi predavanja na fakulteti in 1 zaradi raziskovalnega dela na fakulteti).

Osem od desetih intervjuvancev je navedlo, da opremljenost fakultete oz. prijaznost fakultete za študente (veliko prostora za počitek, moderno opremljena, možnost samostojnega študija, prehrane) zagotovo vpliva na njihovo izbiro, na 2 intervjuvanca pa to ni imelo vpliva.

Štirje intervjuvanci so nama povedali, da ugled fakultete na njihovo izbiro ni vplival, na štiri je imel srednji vpliv, na dva pa je ugled vplival zelo.

Samo mesto fakultete ni vplivalo na tri intervjuvanca, na štiri je imelo srednji vpliv in na tri velik.

En intervjuvanec meni, da zaradi izbrane fakultete ne bo imel boljše možnosti za zaposlitev, en meni, da bo imel boljšo možnost zaposlitve zaradi ugleda fakultete, en pa je za boljšo možnost zaposlitve izpostavil mesto samo. Preostali intervjuvanci tega niso vedeli (o tem niso bili dovolj informirani).

Kot najpomembnejši dejavnik pri izbiri fakultete je devet intervjuvancev navedlo željo po osamosvojitvi (oddaljitev od družine/doma). Štirim intervjuvancem je izredno pomembno vlogo igrala opremljenost in prijaznost fakultete za študente. Prav tako so štirje intervjuvanci kot enega izmed najpomembnejših dejavnikov navedli mnenja vrstnikov, družinskih članov in prijateljev, ki so fakulteto že obiskovali. Dva dijaka sta navedla pomembnost privlačne predstavitve programa, željo po spremembi (nečem novem) in kakovost programov ter ponudbe le-teh.

Pri izbiri smeri študija je devet intervjuvancev kot najpomembnejši faktor izpostavilo zanimivost študijske smeri (ter da jih študij veseli). Štirje so navedli možnost zaposlitve in vpliv družine (starši so opravljali enako smer študija, spodbuda družine pri odločitvi). Trem intervjuvancem je bil izredno pomemben dejavnik, da so na izbranem področju dobri.

Ker je vzorec intervjuvanih majhen, se na karakterne lastnosti oz. sposobnosti ne bomo osredotočali. Omenili bomo le najbolj zastopano lastnost, ki so jo navedli kar štirje intervjuvanci – inovativnost. Kar trije so v ospredje postavili sposobnost logičnega razmišljanja, natančnost in željo po raziskovanju.

Kot lahko vidimo iz preglednice 11, ki prikazuje rezultate dijakov, ki se želijo vpisati na Mariborske fakultete, trije intervjuvanci z izbrano fakulteto niso imeli predhodnega stika, dva pa sta jo obiskala zaradi predavanja, ki je potekalo na fakulteti.

Štirje od petih intervjuvancev so navedli, da opremljenost fakultete oz. prijaznost fakultete za študente (veliko prostora za počitek, moderno opremljena, možnost samostojnega študija, prehrane) srednje vpliva na njihovo izbiro, na enega intervjuvanca pa to ni imelo nikakršnega vpliva (ta je bil prej negativen).

Trije intervjuvanci so nama povedali, da ugled fakultete na njihovo odločitev ni imel vpliva, na dva pa je vplival srednje.

Samo mesto fakultete ni vplivalo le na enega intervjuvanca, na ostale štiri pa je imelo velik vpliv. Intervjuvanci so nama povedali, da jim je mesto domače, bolj poznano, dva sta tudi navedla, da nimata želje po spremembi.

Štirje intervjuvanci menijo, da zaradi izbrane fakultete ne bodo imeli boljše možnosti za zaposlitev, eden pa tega ni vedel (o tem ni bil dovolj informiran).

Bližina družine oz. doma in prijateljev je vseh pet intervjuvancev navedlo kot enega izmed najpomembnejših dejavnikov, ki so vplivali na njihovo izbiro fakultete. Trije so izpostavili tudi stroške študija, ki so zanje nižji. Dva intervjuvanca sta nama povedala, da jima je eden izmed najpomembnejših razlogov mesto samo, ki jima je zanimivo in všečno. Dvema je igrala izredno pomembno vlogo tudi poznanost okolja (nimata želje po spremembi). En intervjuvanec je kot najpomembnejši faktor navedel nižjo omejitev vpisa.

Pri izbiri smeri študija je vseh pet intervjuvancev kot najpomembnejši faktor izpostavilo zanimivost študijske smeri (ter da jih študij veseli). Trije so navedli tudi možnost zaposlitve. Enemu intervjuvancu je bil pomemben dejavnik široko področje študija in dvema, da sta v študijski smeri dobra.

Ker je vzorec intervjuvanih majhen, se na karakterne lastnosti oz. sposobnosti ponovno ne bomo osredotočali. Omenimo lahko le najbolj zastopani lastnosti, ki so ju navedli kar

trije intervjuvanci – odločnost oz. vztrajnost ter iznajdljivost. Dva sta v ospredje postavila sposobnost logičnega razmišljanja in racionalnost.

5 INTERPRETACIJA REZULTATOV/SKLEPI

Ker smo z uporabo dveh raziskovalnih tehnik dobili veliko število informacij, bomo interpretacijo in ugotovitve razdelili na več delov. V prvem delu bomo predstavili ugotovitve, ki se nanašajo na vse dijake (brez ločevanja po smeri študija oziroma področjih), v drugem bomo predstavili podobnosti in razlike med pomembnostjo različnih dejavnikov pri izbiri smeri in mesta študija ločene po področjih (naravoslovna, družboslovna in umetnostna – na športna in jezikovna se zaradi premajhnega vzorca ne bomo osredotočili). Nazadnje bomo predstavili še ugotovitve, ki se nanašajo na rezultate pridobljene z intervjuji. Tako bomo lažje potrdili oziroma ovrgli hipoteze in bolj pregledno predstavili podatke.

5.1 ZAKLJUČKI, KI SO SKUPNI VSEM DIJAKOM, VKLJUČENIM V RAZISKAVO

Ugotovitev 1: Dijakom je bil v povprečju pri izbiri smeri študija izstopajoče najpomembnejši dejavnik zanimivost študijske smeri in veselje do opravljanja le-te (oz. kasnejšega poklica), takoj za tem pa sledi dobra možnost zaposlitve. Dejavnika, ki sta dijakom prav tako izjemno pomembna sta nadarjenost na izbranem področju in kvaliteta programa študijske smeri. V povprečju sta najmanj pomembna dejavnika pri izbiri smeri študija zahtevnost študija in omejitev vpisa za izbrano študijsko smer.

Navedena ugotovitev nas ni presenetila, saj v življenju želimo opravljati (in se tudi učiti) tisto, kar nas zanima in veseli. Brezposelnost (predvsem mladih) je v današnjem svetu velik problem, zato nas tako visoka pomembnost možnosti dobre zaposlitve prav tako ni presenetila. Pomembnost nadarjenosti na izbranem področju pa lahko povežemo tako s posledično večjim zanimanjem za izbrano smer kot tudi z boljšimi možnostmi zaposlitve (večja nadarjenost po navadi pripelje do boljših rezultatov, kar lahko vpliva na večjo možnost zaposlitve). Na podoben način lahko razložimo tudi pomembnost kvalitete programa študijske smeri.

Možen vzrok za majhno pomembnost omejitve vpisa in zahtevnosti študija je lahko, da je raziskava izvedena le na dijakih, ki obiskujejo gimnazije in ne drugih srednjih šol (dijaki gimnazij večinoma dosegaajo višje točke na maturi in morda zaradi omejitev vpisa niso tako obremenjeni, prav tako je mogoče, da so zaradi zahtevnosti gimnazijskega programa na veliko zahtevnost študija že pripravljene in jim to ne predstavlja pretirane ovire).

Ugotovitev 2: Pri izbiri mesta študija (oziroma fakultete) je največjo pomembnost predstavljala želja po osamosvojitvi (oddaljitvi od doma), sledila je zanimivost in všečnost samega mesta. V povprečju so izredno pomembnost imeli tudi nizki stroški (mesta in fakultete), ter dostopnost do fakultete (dobre prometne povezave, možnost nastanitve v bližini). Prav tako je veliko dijakov kot pomemben dejavnik naštelo kvaliteto programov (in same fakultete) ter prijaznost fakultete za študente (veliko prostora za počitek, moderno opremljena, možnost samostojnega študija, prehrane). V povprečju sta najmanj pomembna dejavnika pri izbiri fakultete (mesta študija) omejitve vpisa in ugled fakultete.

Izredna pomembnost osamosvojitve (in s tem povezana oddaljitev od družine, doma) pri izbiri fakultete nas ni presenetila, saj se zavedamo neizmerne pomembnosti tega procesa pri mladostnikih. Veliko se jih želi osamosvojiti, tako da se odselijo (gredo opravljati študij) v drugo mesto, tudi državo. Prav tako nas ni presenetila pomembnost zanimivosti mesta, saj še posebej mladostnikom veliko pomeni možnost zabave, ki jo mesto nudi. Najbolj nas je presenetila izredna pomembnost dostopnosti do fakultete (dobre prometne povezave, možnost nastanitve v bližini), saj nanj pred opravljanjem raziskave nismo pomislili. Dejavniki smo zato dalje preučili, tako da smo pregledali nekaj dodatne literature in vprašali dijake, zakaj se jim le-ta zdi tako pomemben. Iz prejetih informacij smo lahko sklepali, da je velik vpliv dejavnika povezan s trenutnim prebivališčem, ki je od njihove gimnazije precej oddaljen. Slabša prometna povezava in čas, ki ga potrebujejo za prihod v šolo ima za njih zelo negativen vpliv. Na visoko pomembnost kvalitete programov (in same fakultete) ter prijaznost fakultete za študente smo sklepali pred preučitvijo teorije. Kot vzrok za slednjo lahko navedemo visoko pomembnost dobrega počutja študentov na fakulteti zaradi samega izgleda in opremljenosti le-te.

Možen vzrok za majhno pomembnost omejitve vpisa smo navedli že v interpretaciji 1. Vzrok za majhno pomembnost ugleda fakultete pa bi lahko bil, da se večina dijakov odloča za študije, ki jih veselijo in so na izbrani fakulteti kvalitetni, ne glede na morebiten manjši ugled le-te.

Ugotovitev 3: V povprečju vsem dijakom ugled poklica in univerze ter razpisane štipendije za določeno področje niso zelo pomembni dejavniki. Interdisciplinarnost določene študijske smeri na odločitev ne vpliva negativno, prav tako pa dejstvo, da bi morali opravljati tudi predmete, v katerih niso dobri, ne igra velike vloge. Mnenja študentov ki izbrano fakulteto obiskujejo oziroma so jo obiskovali prav tako nimajo velikega pomena, malo večji (vendar ne odločilen) vpliv pa ima priznanost profesorjev v širši družbi.

Dejstvo, da štipendije nimajo zelo velikega vpliva na izbiro študija, ne preseneča, saj je redni študij v Sloveniji v veliki meri brezplačen. Kot je bilo omenjeno v ugotovitvi 2, so eden izmed ključnih razlogov čim nižji stroški šolanja, pri čemer vidimo rahlo neskladnost z nepomembnostjo štipendij. To bi lahko bilo posledica tega, da se mnogo dijakov (in študentov) zanaša na finančno pomoč staršev in bližnjih sorodnikov, pri čemer se ne zavedajo, v kakšno pomoč bi jim lahko bile morebitne štipendije. Proti pričakovanjem ima zelo majhno vlogo ugled samega poklica, kar je za posameznika dobro, saj se tako posveča študiju, ki ga dejansko zanima in v njem uživa. K temu pripomore tudi ugotovitev, da se dijaki ne branijo interdisciplinarnih študijev in da jih ne skrbi morebitna potreba po opravljanju predmetov, v katerih niso dobri. Zagotovo nas je presenetilo, kako majhno vlogo ima mnenje (bivših) študentov, iz česar lahko sklepamo, da se dijaki zavedajo subjektivnosti lastnega mnenja. Veliko teh ugotovitev nakazuje, da se dijaki odločajo zase in na podlagi lastnih želja, iz česar lahko izvira večja motiviranost in predanost poklicu, kar vodi v boljše rezultate na delovnem mestu.

Ugotovitev 4: Vsem dijakom je skupno, da dejavniki, kot so trajanje študija, količina učenja in delež študentov, ki napredujejo v naslednji letnik (prehodnost med letniki) niso pomembni za izbiro študija. Enako nepomembna je omejitev vpisa na določeni fakulteti, oddaljenost od družine in spletni mediji (Facebook, spletna stran) izbrane fakultete.

Navedena ugotovitev nas ni presenetila, saj potrjuje predvidevanje ob pričetku raziskave - veliko dijakov se odloča za študije, ki jih veselijo, ne glede na morebitne ovire, kot so v tem primeru dolžina študija, količina učenja in prehodnost med letniki. Oddaljenost od prijateljev je najverjetneje nepomemben dejavnik zato, ker po končani srednji šoli dijaki večinoma pričnejo s šolanjem na različnih fakultetah, tega pa se zavedajo že ob vstopu v srednjo šolo. Nepričakovana je bila ugotovitev, da spletni mediji fakultete na posameznikovo odločitev nimajo velikega vpliva, saj ponujajo dostop do mnogo informacij o določeni fakulteti brez obiska le-te oz. brez stika z nekom, ki ima več informacij oz. znanja o tej fakulteti. To pa bi lahko nakazovalo na nezaupanje dijakov v spletne medije.

Ugotovitev 5: Pri večini dijakov je zaželeno, da fakulteta ponuja mednarodne izmenjave s tujimi fakultetami in hkrati omogoča študij oziroma nadaljevanje le-tega v tujini.

Kot smo že povedali je zanimivost študijskega programa glavni razlog pri izbiri študijske smeri. Ker dijak z njim do začetka študija nima stika, je ključno, kako je študijski program predstavljen. Iz tega sledi, da najpomembnejša stvar ni študijski program sam, ampak kako natančno in privlačno ga določena fakulteta predstavi ciljni skupini, v tem primeru dijakom, da jih čim bolj pritegne. Prav tako nismo bili presenečeni nad ugotovitvijo, da dijake privlačijo fakultete s čim večjim številom izmenjav, saj obiski tujih držav postajajo vedno bolj priljubljeni, hkrati pa je to za bodočega študenta izredno cenovno ugodna priložnost, da vidi čim več sveta in pridobiva nove izkušnje. Izmenjave omogočajo tudi študij v tujini za semester ali dva, kar je prav tako želja marsikaterega posameznika, predvsem zaradi novih izkušenj.

5.2 PRIMERJAVA RAZLIČNIH DEJAVNIKOV PRI IZBIRI SMERI IN MESTA ŠTUDIJA PO INTERESNIH PODROČJIH

Ugotovitev 6: Visok zaslužek in realna možnost zaposlitve sta veliko pomembnejša dejavnika pri dijakih, ki se odločajo za vpis v naravoslovne in družboslovne smeri, kot pri tistih, ki se odločajo za vpis v smer umetnosti. Enako velja tudi za varnost zaposlitve (da je poklic vedno zaželen), prav tako pa se umetniško naravnani dijaki bolj kot ostali zanašajo na možnost samozaposlitve in imajo večjo željo po njej.

Ta ugotovitev nas ni presenetila, saj se zavedamo, da je v Sloveniji poklic umetnika manj cenjen in ni zaželen v vsaki družbi. Posledično je za to področje tudi veliko manj stalnih

delovnih mest, česar se dijaki zavedajo, to pa posameznike prisili, da se samozaposlijo. Zaradi manjšega števila delovnih mest veliko umetnikov sploh nima stalnega dohodka, kar lahko nakazuje na to, da ni želje po visoki plači, saj stalni dohodek sploh ni zagotovljen. Po drugi strani to za dijake, ki so usmerjeni v naravoslovje in družboslovje ni tako pomembno, saj je za ta področja mnogo več razpisanih delovnih mest, kar pomeni več oziroma stalnejši dohodek, hkrati pa je za ta mesta oziroma smeri ponujenih veliko več štipendij, iz česar lahko sklepamo, da so ti poklici bolj cenjeni. Prav tako je pri naravoslovnih in družboslovnih poklicih več priložnosti za raziskovanje, kar je izredno cenjeno in zaželeno v modernem svetu, saj to ponuja možnost napredka in razvoja družbe.

Ugotovitev 7: Pri dijakih, ki se vpisujejo v umetniške študijske smeri je velika želja po tem, da se izkoristi njihova umetniška nadarjenost in da bodo lahko inovativni. Izrazito je tudi, da se raje izognejo učenju na pamet, kar pa pri dijakih, ki se vpisujejo v naravoslovne in družboslovne smeri, nima vpliva.

Kot pričakovano želijo dijaki z umetniško nadarjenostjo le-to tudi izkoristiti, saj v veliki večini na njej temelji tudi uspeh njihovega poklica in kariere. Za to je bistvenega pomena tudi inovativnost, saj je pomembno, da posameznik v umetnosti izstopa in prikaže nekaj še nepoznanega, saj bo le tako lahko opažen, kar je bistveno za dohodek, zato je tudi ta ugotovitev pričakovana. Sklepamo lahko tudi, da so to dijaki, ki pri delu izhajajo iz "svoje notranjosti", zato bi mnogo raje dajali poudarek svoji umetniški nadarjenosti kot učenju na pamet, dijaki, ki se odločajo za študij naravoslovja in družboslovja pa za svoje delo potrebujejo mnogo več teoretičnega znanja in se zavedajo, da bo učenje na pamet v vsakem primeru del njihove kariere, zato ni bistveno za njihovo izbiro študijske smeri.

Ugotovitev 8: Dijaki, ki se vpisujejo na naravoslovne študijske programe so za razliko od ostalih mnenja, da so študijski programi fakultet v Ljubljani kvalitetnejši od primerljivih programov v Mariboru.

Dejstvo, da se le dijakom, ki se vpisujejo na naravoslovne študijske smeri zdijo primerljivi programi na Ljubljanskih fakultetah kvalitetnejši, nas je presenetilo. Zaradi tega sklepamo, da na to pomembno vpliva sama opremljenost fakultete, saj je splošno prepričanje, da so fakultete v Ljubljani modernejše, novejša in boljše opremljene. To seveda ni nujno povezano s samo kvaliteto študijskega programa, zato menimo da bi

dijaki morali več pozornosti posvetiti konkretnemu študijskemu programu in se manj zanašati na prvi vtis. Ker so pri naravoslovnih študijah neprestano prisotni razni poskusi in praktična raziskovalna dela, je logično, da prav ti dijaki opremljenosti posvečajo več pozornosti kot ostali.

Zaradi velikih razlik pri karakternih lastnostih in za posploševanje premajhnega števila anketirancev (ter tudi različnega števila pri posamezni smeri študija) smo se odločili, da tega ne bomo storili. Očitno je le, da dijaki, ki se vpisujejo v družboslovne študije nimajo želje po vpisih na smeri, kjer je poudarek na logičnem razmišljanju.

5.3 ANALIZA ODGOVOROV STRUKTURIRANIH INTERVJUJEV

S strukturiranimi intervjuji izvedenimi z dijaki, ki se želijo vpisati na kemijo in kemijsko tehnologijo (oz. sorodne tehnično/naravoslovne vede) smo pridobili poglobljene podatke o pomembnosti kriterijev pri izbiri zanje ustrezne kemijske (naravoslovne) fakultete in tako preučili vzroke za nizko število vpisanih dijakov na Fakulteto za kemijo in kemijsko tehnologijo in njej sorodnih (tehnično/naravoslovnih) fakultet v Mariboru.

V ugotovitvah bomo predstavili tudi primerjavo med pomembnostjo kriterijev dijakov, ki se želijo vpisati na ljubljanske in tistih, ki se vpisujejo na mariborske fakultete.

Ugotovitev 9: V poprečju je dijakom, ki se vpisujejo na ljubljanske fakultete zelo pomemben dejavnik opremljenost in prijaznost fakultete za študente. Na dijake, ki se vpisujejo na mariborske fakultete imata ta dva dejavnika srednje močan vpliv.

Ugotovitev 10: Ugled fakultete oz. njenih predavateljev pri obeh skupinah dijakov ni izkazal večjega vpliva na odločitev dijakov. Na odločitev veliko bolj vpliva samo mesto fakultete. Dijaki, ki se vpisujejo v Ljubljano so navajali, da se jim zdi Ljubljana zanimiva, privlačna in imajo željo po spremembi. Dijaki, ki ostajajo v Mariboru, so nama povedali, da jim je domači kraj izredno všeč in nimajo želje po spremembi (želijo ostati v poznanem okolju).

Ugotovitev 11: Dijaki, ki se vpisujejo v Ljubljano so kot najpomembnejši dejavnik pri izbiri fakultete navedli željo po osamosvojitvi (oddaljitev od družine). Pomembna je bila

tudi želja po »nečem novem«, nekateri so kot najpomembnejše kriterije navedli tudi pozitivna mnenja vrstnikov, družinskih članov, prijateljev, ki so fakulteto že obiskovali.

Dijaki, ki se vpisujejo na fakultete v Mariboru so kot glavne dejavnike pri izbiri fakultete navedli bližino doma, družine prijateljev, nižje stroške študija in všečnost domačega mesta.

Iz zgornjih ugotovitev smo sklepali, da na izbiro mesta fakultete vplivajo osebne in karakterne lastnosti dijaka. Dijaki, ki želijo študij opravljati v Ljubljani so željni nečesa novega, drugačnega in imajo veliko željo po osamosvojitvi ter s tem oddaljitvi od doma. Dijaki, ki želijo ostati v domačem mestu želje po drugačnosti nimajo, temveč jim je bistvenega pomena, da okolje bodočega študija že poznajo. Prav tako se ne želijo oddaljiti od svojih prijateljev in družine, ki so del njihovega poznanega okolja. Seveda ne smemo zanemariti pomembnosti nižjih stroškov za dijake, ki v Mariboru ostajajo, saj ima ekonomski položaj družine prav tako pomembno vlogo pri izbiri.

Ugotovitev 12: Dejavniki, ki so najpomembneje vplivali na izbiro smeri študija so bili pri obeh skupinah intervjuvancev enaki. Na prvo mesto so postavili zanimivost študijske smeri (ter da jih ta veseli). Pomembni dejavniki so bili tudi dobra možnost zaposlitve in nadarjenost na izbranem področju. Nekaj jih je navedlo vpliv staršev, ki so opravili enako študijsko smer oz. njihova spodbuda pri izboru.

Ugotovitev 13: Kljub majhnemu vzorcu anketirancev ugotavljava, da dijaki, ki so bodoči študentje naravoslovja zase menijo, da imajo dobro razvito sposobnost logičnega razmišljanja, da so inovativni in iznajdljivi. Nekaj jih je navedlo tudi vztrajnost ter željo po raziskovanju.

Kljub majhnemu vzorcu lahko sklepamo, da ima karakter na izbiro smeri študija velik vpliv. Ne samo, da določa posameznikovo zanimanje za določeno smer, v veliki meri določa tudi zmožnost uspešnega opravljanja študija. Strokovna literatura navaja, da so našete lastnosti dijakov skladajo s priporočenimi lastnostmi »dobrega kemika«. Iz navedenih razlogov smo sklepali, da igra karakter in osebnost dijaka veliko vlogo pri izbiri študija. Seveda pa moramo biti pri tej interpretaciji pazljivi, saj je prisotna velika mera subjektivnosti intervjuvancev o svojih lastnih lastnostih in karakterju.

Vse navedene ugotovitve in interpretacije so nam pomagale potrditi ali ovreči hipoteze.

Najprej bomo predstavili hipoteze, ki se nanašajo na dejavnike, ki vplivajo na izbiro študijske smeri.

1. Gimnazijcem je najpomembneje da bodo lahko študirali (kasneje opravljali poklic), kar jih bo veselilo in bodo imeli dobro možnost zaposlitve.

Hipotezo 1 smo potrdili, saj sta bila v povprečju navedena dejavnika pri izbiri smeri študija najpomembnejša. Dopolnili bi le, da sta bila izjemno pomembna tudi kvaliteta študijske smeri in nadarjenost na izbranem področju.

2. Gimnazijcem je najmanj pomembno, da so predavatelji priznani strokovnjaki in bodo po zaključenem študiju samozaposljivi.

Hipotezo 2 smo ovrgli, saj sta bila najmanj pomembna razloga omejitev vpisa za izbrano študijsko smer in zahtevnost študija. Ugotovili smo, da priznanost strokovnjakov in samozaposljivost pri izbiri nimata večjega vpliva. Kot opombo želimo navesti, da je bila raziskava narejena med dijaki gimnazij in ni vsebovala poklicnih šol (rezultati bi z vključitvijo teh morda lahko bili drugačni).

3. Gimnazijcem je pomembno mnenje družine in prijateljev (povprečje 4) in manj pomembno mnenje profesorjev/učiteljev (povprečje pod 3).

Hipotezo 3 smo delno potrdili, saj smo ugotovili, da je mnenje profesorjev/učiteljev imelo v povprečju pri izbiri manjši vpliv kot mnenje družine in prijateljev (razlika približno 0,5), vendar je imelo mnenje le-teh pri izbiri bistveno manjši vpliv kot smo pričakovali (povprečje se je gibalo okoli 3).

Naslednje hipoteze se nanašajo na izbor mesta študija (fakultete).

4. Gimnazijcem je najpomembneje, da je fakulteta (tehnično) dobro opremljena in so pogoji študija zelo dobri ter ponuja zanimiv študijski program.

Hipotezo 4 smo ovrgli, saj so v povprečju najpomembnejši razlogi osamosvojitvev in zanimivost ter všečnost mesta. Sledili so nizki stroški in dostopnost do fakultete.

5. Gimnazijcem je najmanj pomembno da fakulteta uživa prestižen ugled v družbi.

Hipotezo 5 smo potrdili, saj je bil ugled fakultete pri dijakih vseh področij študija najmanj pomemben. Dodali bi le, da je enako nepomemben dejavnik strogost omejitve vpisa.

6. Gimnazijcem, ki se vpisujejo na naravoslovna področja je bolj pomembno, da je fakulteta dobro opremljena kot gimnazijcem, ki se vpisujejo na druga področja.

Hipotezo 6 smo delno potrdili, saj je bila opremljenost manj pomembna dijakom, ki se vpisujejo na umetnostna področja in enako pomembna dijakom, ki se vpisujejo na družboslovna področja.

Naslednje hipoteze so se nanašale le na dijake, ki se vpisujejo na kemijske (sorodne naravoslovne) fakultete v Ljubljano in Maribor.

7. Ugled fakultete ne bo imel velikega vpliva na dijakovo izbiro fakultete.

Hipotezo 7 smo potrdili, saj pri obeh skupinah dijakov (dijakov, ki se vpisujejo na mariborske in ljubljanske fakultete) ugled ni imel velikega vpliva na odločitev. Pri dijakih, ki se vpisujejo v Ljubljano je bil ta zanemarljivo pomembnejši.

8. Opremljenost fakultete in prijaznost fakultete za študente (veliko prostora za počitek, moderno opremljena, možnost samostojnega študija, prehrane) bo imela velik vpliv na dijake, ki se vpisujejo na fakultete v Ljubljani.

Hipotezo 8 smo potrdili, saj sta bila dejavnika večini dijakov, ki se vpisujejo na ljubljanske fakultete, izredno pomembna.

9. Največji vpliv na dijakovo izbiro ljubljanskih fakultet bo imelo mesto samo (zanimivost, všečnost).

Hipotezo 9 smo ovrgli, saj je bil izstopajoče najpomembnejši dejavnik osamosvojitvev oziroma oddaljitev od doma. Samo mesto (njegova zanimivost, všečnost) je imelo veliko vlogo, vendar ne največje.

Če rezultate primerjamo z rezultati raziskave (izvedene pred petnajstimi leti), ki smo jo navedli v teoretičnem delu (UL, FDV, 2003) lahko vidimo, da se v določeni meri razlikujejo. Najpomembnejša dejavnika, ki vplivata na izbiro smeri študija sta tudi v naši

raziskavi zanimivost smeri in dobra možnost zaposlitve. Prav tako se rezultati ujemajo v pomembnosti kvalitete študija in nepomembnosti mnenja staršev. Največji razliki med rezultati lahko vidimo v pomembnosti bližine študija, ki je pri naši raziskavi imel bistveno večjo vlogo in omejitev vpisa ter zahtevnost študija, ki sta imela bistveno manjšo. Možen vzrok za neskladje je, da je bila naša raziskava izvedena le na dijakih, ki obiskujejo gimnazije in ne drugih srednjih šol (dijaki gimnazij večinoma dosegajo višje točke na maturi in morda zaradi omejitev vpisa niso tako obremenjeni).

Na izbiro dveh tehnik raziskovanja je vplivala želja po zagotovitvi zanesljivosti pridobljenih podatkov ter nekoliko drugačen namen ene in druge tehnike. Rezultati ankete in strukturiranega intervjuja so si bili med seboj zelo podobni, razlikovali so se le v manjši meri (v podatkih, ki so predstavljali razlike med pomembnostmi kriterijev dijakov, ki se vpisujejo v Ljubljano in tiste, ki študijsko pot nadaljujejo v Mariboru). Te razlike pa so predstavljale podlago za ugotovitve vzrokov za nizko število vpisanih dijakov na Fakulteto za kemijo in kemijsko tehnologijo in njej sorodnih (tehnično/naravoslovnih) fakultet v Mariboru (kar je bil tudi eden izmed ciljev naloge). Zaradi naštetih razlogov lahko rečemo, da so rezultati raziskave zanesljivi.

Kot zaključek praktičnega dela naloge bomo predstavili še interpretacijo vzrokov za nizko število vpisanih dijakov na omenjene mariborske fakultete. Iz ugotovitev lahko sklepamo, da je eden izmed glavnih razlogov za odhod dijakov iz domačega mesta in nadaljevanje študija na drugih fakultetah želja po osamosvojitvi (oziroma oddaljitvi od doma, družine) in želja po »nečem novem«. Veliko vlogo na izbiro ima mesto samo (zanimivost mesta in ponudba dogodkov zanimivih za študente). Kot pomemben razlog lahko navedemo tudi splošno prepričanje, da so mariborske fakultete slabše opremljene in za študente manj prijazne (niso tako moderne, nudijo manj prostora za učenje,...) kot primerljive ljubljanske. Kot so povedali nekateri intervjuvanci, ki se vpisujejo na fakultete v Ljubljani, je zanje pomembno vlogo igral tudi predhodni stik oz. sam vzrok stika (priprave na tekmovanja, predavanja). Kar nas je v raziskavi presenetilo je pomembnost dobrega javnega prevoza oz. možnost nastanitve v bližini fakultete. To velja večinoma za dijake, ki živijo izven Maribora in slabša prometna povezava nanje negativno vpliva. Iz navedenih vzrokov lahko sklepamo, zakaj je trend vpisa na kemijsko (oz. sorodne naravoslovne fakultete) fakulteto v Mariboru nizek.

6 ZAKLJUČEK

Raziskovalno temo smo izbrali, saj se nam zdi, da je izbira smeri in mesta študija ena najpomembnejših odločitev v življenju posameznika. Pomembna je tako za posameznika kot tudi za celotno skupnost. Ob seznanitvi s temo se nam je obravnavana snov zdela jasna in preprosta. Postavili smo si le nekaj ciljev, ki smo jih z raziskovalno nalogo želeli doseči. Ob podrobnejšem preučevanju pa smo spoznali, da je tema izredno kompleksna in obširna ter da bomo lahko dobili odgovore tudi na vprašanja, ki si jih v začetku sploh nismo zastavili. Po analizi rezultatov in interpretaciji le-teh smo potrdili ali ovrgli hipoteze. S predstavitvijo teh bomo navedli tudi najpomembnejše ugotovitve raziskave. Gimnazijcem je najpomembneje, da bodo lahko študirali (kasneje opravljali poklic) kar jih veseli in bodo imeli dobro možnost zaposlitve (hipotezo smo potrdili). Najmanj pomembna razloga pri izbiri smeri študija sta bila omejitev vpisa za izbrano študijsko smer in zahtevnost študija (hipotezo smo ovrgli, saj smo v njej navedli drug dejavnik). Pri izbiri fakultete (mesta študija) sta najpomembnejša razloga osamosvojitvev in zanimivost ter vsečnost mesta (tudi to hipotezo smo ovrgli, saj smo navedli druga dejavnika), najmanj pomembna pa prestižen ugled fakultete v družbi in omejitev vpisa (hipotezo smo potrdili). Kar nas je v raziskavi najbolj presenetilo, je velika pomembnost dobrega javnega prevoza oz. možnost nastanitve v bližini fakultete. Z raziskovalno nalogo smo izpolnili vse cilje, nismo pa dobili dovolj velikega vzorca dijakov, ki se želijo vpisati na športna in jezikovna področja, zato se nanje nismo osredotočili. Iz ugotovitev lahko sklepamo, da je eden izmed glavnih razlogov za odhod dijakov iz domačega mesta (v tem primeru Maribora) in nadaljevanje študija na drugih fakultetah želja po osamosvojitvi (po »nečem novem«), kot pomemben razlog pa lahko navedemo tudi splošno prepričanje, da so mariborske fakultete slabše opremljene in za študente manj prijazne. Obširni rezultati raziskave tako pomagajo posamezniku in družbi bolje razumeti pomembnost določenih kriterijev pri odločitvi o smeri in mestu študija, kar je bistveno pri sprejetju pomembne odločitve o dijakovem nadaljnjem šolanju. Ob pričakovanih neugodnih demografskih gibanjih in naraščajočih potrebah po kadrih s področja naravoslovja in tehnike so potrebne dodatne spodbude za vpis na najbolj deficitarnih področjih preko ustrezne štipendijske politike, ki bi vključevala tako terciarno kot sekundarno raven izobraževanja.

7 MOŽNOSTI IZBOLJŠAVE IN NADALJNEGA RAZISKOVANJA

Ker je bila raziskava izvedena na gimnazijcih, ki se večinoma vpisujejo na naravoslovna, družboslovna in umetnostna področja, nismo dobili velikega vzorca dijakov, ki se želijo vpisati na športna in jezikovna področja. Za večjo zanesljivost rezultatov pri naštetih dijakih bi v raziskavo morali vključiti tudi poklicne šole. Možnosti za nadaljnje raziskovanje je veliko. Zanimivo bi bilo raziskati pomembnost kriterijev, ki vplivajo na izbiro mesta študija dijakov drugih slovenskih mest. Lahko bi raziskali tudi dejavnike, ki vplivajo na dijakov izbor za študij v tujini ter jih primerjali z najinimi rezultati.

Odprta vprašanja, ki bi jih tako radi izpostavili so:

- Kako pomembnost različnih dejavnikov vpliva na izbiro smeri in predvsem mesta študija dijakov drugih slovenskih mest?
- Kateri dejavniki najpomembneje vplivajo na odločitev dijaka za študij v tujini?
- Kaj so dejavniki, ki vplivajo na izbor tujih študentov za opravljanje študija na slovenskih univerzah?

8 DRUŽBENA ODGOVORNOST

Pri kakršnikoli raziskavah so načela družbene odgovornosti zelo pomembna, saj moramo drug drugega spoštovati in ravnati odgovorno. Pri raziskovalni nalogi je družbena odgovornost igrala pomembno vlogo predvsem z vidika etičnega obnašanja. Poleg načela pravičnosti, celovitosti in poštenosti smo morali upoštevati tudi etična načela psiholoških raziskav. Raziskava je bila anonimna in ni kršila načel zaščite osebnih podatkov. Pridobljeni podatki so bili uporabljeni le v raziskovalne namene. Vsi udeleženci so bili o namenu raziskave obveščeni, po prostovoljnem reševanju ankete in intervjuju pa so seveda imeli možnost umika svojih podatkov iz raziskave. Raziskava ni bila fizično ali psihično škodljiva. Prav tako je spoštovala vladavino prava in mednarodne norme obnašanja, saj ni bila kršena nobena človeka pravica. V raziskovalni nalogi smo upoštevali vsa načela družbene odgovornosti tako do ravnanja in obravnavanja posameznika kot tudi družbe. Rezultati raziskave lahko pomagajo posamezniku in družbi boljše razumeti pomembnost določenih kriterijev pri odločitvi o smeri in mestu študija, kar je bistveno pri sprejetju pomembne odločitve o dijakovem nadaljnjem šolanju.

9 UPORABLJENA LITERATURA

9.1 ČLANKI

Bitenc, I., Pivec M., Štribl D., Rajkovič V.: Uporaba tehnologije znanja pri odkrivanju nadarjenosti otrok v pogledu nadaljnega šolanja in zaposlovanja, Quo vadis, management, zbornik referatov XVI. posvetovanje organizatorjev dela, Moderna organizacija, Kranj, 1997

Bohanec M., Rajkovič V.: Organizacija odločanja: mesto in vloga računalnika, Organizacija in kadri št. 9 – 10, Kranj 1985.

Domanjko, T. (2010). Zlati maturanti: empirična analiza prehoda na terciarno izobraževanje. Diplomsko delo. UL, Ekonomska fakulteta

Kern, I., Bitenc, I., Bernik, M. (2018). Model za izbiro nadaljnega študija, usmerjenega v naravoslovje. Fakulteta za organizacijske vede Ljubljana, UL.

9.2 INTERNETNI VIRI

Drucker, P. The effective decion. Dostopno na: <https://hbr.org/1967/01/the-effective-decision> [citirano: 18. 1. 2019]

Hern, A. (2018). "How to check whether Facebook shared your data with Cambridge Analytica". The Guardian. July 3, 2018. Dostopno na: <https://www.theguardian.com/technology/2018/apr/10/facebook-notify-users-data-harvested-cambridge-analytica> [citirano: 21. 1. 2019]

Statistični urad RS (SURS) (2018). Število študentov še naprej upada in je tudi v 2017/18 nižje kot v prejšnjem študijskem letu. Dostopno na: <https://www.stat.si/StatWeb/PDF/PrikaziPDF.aspx?id=7433&lang=sl> (citirano 22.1. 2018)

Trunk Širca, N., Krč, E. Pomen vrednot pri izbiri študija naravoslovja in tehnologij. V monografiji: Sistemske možnosti za razvoj poklicne orientacije v gimnazijah. Fakulteta za management koper, 2010.

Udovč, A. Teorija Odločanja. Ekonomika in organizacija kmetijske proizvodnje. Dostopno na: <http://www.bf.uni-lj.si/fileadmin/groups/2686/ODLOCANJE.pdf> [citirano: 2. 11. 2018]

Visokošolska prijavno-informacijska služba UM (2018/19). Analiza prijave in vpisa v dodiplomske in enovite magistrske študijske programe na univerzi v Mariboru v študijskem letu 2018/2019. Dostopno na: <https://www.um.si/vpis/analize/Strani/default.aspx> (citirano 22.1. 2019)

Visokošolska prijavno-informacijska služba. Prijave (prve želje) za vpis v prvi letnik, študijsko leto 2014/ 15. Dostopno na: https://www.um.si/vpis/Dokumenti%20novic/sprejeti_slo_prvi_rok_2014.pdf [citirano: 18. 1. 2019]

Visokošolska prijavno-informacijska služba. Prijave (prve želje) za vpis v prvi letnik, študijsko leto 2015/ 16. Dostopno na: <https://www.sers.si/wp-content/uploads/2014/03/%C5%A1tprvihprijav2015.pdf> [citirano: 18. 1. 2019]

Visokošolska prijavno-informacijska služba. Prijave (prve želje) za vpis v prvi letnik, študijsko leto 2016/ 17. Dostopno na: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/Visoko_solstvo/Razpis_2016/prijave_slo_2016_2017_prvi_rok.pdf [citirano: 18. 1. 2019]

Visokošolska prijavno-informacijska služba. Prijave (prve želje) za vpis v prvi letnik, študijsko leto 2017/ 18. Dostopno na: <http://portal.evs.gov.si/documents/10157/35489390-b9ca-421a-a22a-026e18612724> [citirano: 18. 1. 2019]

Visokošolska prijavno-informacijska služba. Prijave (prve želje) za vpis v prvi letnik, študijsko leto 2018/ 19. Dostopno na: https://www.um.si/vpis/Dokumenti%20novic/%C5%A0tevil%20sprejetih%20in%20minim%20prijavni%20rok_2018_2019.pdf [citirano: 18. 1. 2019]

9.3 KNJIGE

BOHANEC, M. (2007). Odločanje in modeli. Založba DMFA.

BROWN, D. & Associates. (2002). Career choice and development. San Francisco, California: Jossey-Bass.

PRILOGA 1 – ANKETA

Pri izbiri smeri študija mi je zelo pomembno: (1- sploh se ne strinjam; 2- to redko drži; 3 – verjetnost je 50%; 4- se večinoma strinjam; 5- se popolnoma strinjam)

trditev	1- sploh se ne strinjam	2- to redko drži	3 – verjetnost je 50%	4- se večinoma strinjam	5- se popolnoma strinjam
...da so predavatelji priznani strokovnjaki.					
...da bom lahko izkoristil svojo nadarjenost na izbranem področju.					
...da so za smer študija ponujene štipendije.					
...da bom dobil možnost za dobro plačano delo (dober zaslužek).					
...da bom imel realno možnost zaposlitve.					
...da bom lahko opravljal poklic, ki je v družbi ugleden.					
...da bom lahko opravljal poklic, ki me bo veselil.					
...da bom pridobil zaposlitev, ki je varna (poklic je vedno zaželen)					
...da bom po zaključenem študiju samozaposljiv.					
...da bom delo lahko dobil v tujini.					
..da študij ni preveč zahteven.					
...da ni omejitve vpisa za mojo študijsko smer.					

..bom po zaključenem študiju dobil zaposlitev v okolju, ki ne bo ogrožalo mojega zdravja.					
...bom po zaključenem študiju dobil zaposlitev, ki bo zahtevala dovolj vsakodnevnega gibanja.					

V kolikšni meri se strinjaš s spodnjimi trditvami? (1- sploh se ne strinjam; 2- to redko drži; 3 – verjetnost je 50%; 4- se večinoma strinjam; 5- se popolnoma strinjam)

trditev	1- sploh se ne strinjam	2- to redko drži	3 – verjetnost je 50%	4- se večinoma strinjam	5- se popolnoma strinjam
Pri sprejemanju odločitve o smeri študija mi veliko pomeni mnenje družine.					
Pri sprejemanju odločitve o smeri študija mi veliko pomeni mnenje vrstnikov.					
Pri sprejemanju odločitve o smeri študija mi veliko pomeni mnenje učiteljev/profesorjev.					
Pri moji izbiri smeri študija igrajo pomembno vlogo informativni dnevi.					

Pri moji izbiri smeri študija igrajo pomembno vlogo priporočila prijateljev, ki so izbrali določeno smer študija.					
Študij, ki ga bom izbral je povezan z mojim najljubšim predmetom.					

Nikoli se ne bi vpisal na smer študija za katerega vem, da:

opis	1- sploh se ne strinjam	2- to redko drži	3 – verjetnost je 50%	4- se večinoma strinjam	5- se popolnoma strinjam
...je delež študentov, ki napredujejo v naslednji letnik, zelo nizek.					
...je zahtevnost študija izjemno visoka.					
...se bom moral zelo veliko učiti.					
...študij zahteva veliko učenja na pamet.					
...je stroga omejitev vpisa.					
...študij traja veliko časa.					

...je velika verjetnost, da bom delal v razvoju in se bom moral celo življenje učiti.					
...je v ospredju matematično logično razmišljanje.					
...so v ospredju ročne spretnosti.					
...je v ospredju umetniška nadarjenost.					
...je potrebno biti inovativen.					
...je veliko dela, ki poteka v skupinah (npr. skupinski projekti)					
...je potrebno opravljati tudi predmete, ki mi ne ležijo.					
...je študij interdisciplinaren (zajema več področij)					

Pri izbiri mesta študija (fakultete) mi je zelo pomembno: (1- sploh se ne strinjam; 2- to redko drži; 3 – verjetnost je 50%; 4- se večinoma strinjam; 5- se popolnoma strinjam)

trditev	1- sploh se ne strinjam	2- to redko drži	3 – verjetnost je 50%	4- se večinoma strinjam	5- se popolnoma strinjam
...je fakulteta (tehnično) dobro opremljena in so pogoji študija zelo dobri.					
...je fakulteta za študente zelo prijazna (veliko prostora za počitek, moderno opremljena, možnost samostojnega študija, prehrane).					
...da ima dober predavateljski kader.					
...da fakulteta uživa prestižen ugled v družbi.					
...da fakulteta ponuja zanimiv študijski program.					
...da bom lahko študij nadaljeval v tujini.					
...da ponuja izmenjave s fakultetami v tujini (npr. Erasmus +)					
...da ni (stroge) omejitve vpisa.					

...da so stroški študija nizki (šola, prevoz, bivanje).					
...študij opravljam v mestu, ki je zanimivo (prireditve, večerno dogajanje, možnosti zabave...).					

V kolikšni meri se strinjaš s spodnjimi trditvami (1- sploh se ne strinjam; 2- to redko drži; 3 – verjetnost je 50%; 4- se večinoma strinjam; 5- se popolnoma strinjam)

trditev	1- sploh se ne strinjam	2- to redko drži	3 – verjetnost je 50%	4- se večinoma strinjam	5- se popolnoma strinjam
Pri izbiri mesta študija (fakultete) mi je pomembno, da ta ni preveč oddaljen od moje družine.					
Pri izbiri mesta študija (fakultete) mi je pomembno, da ta ni preveč oddaljen od mojih prijateljev.					
Pri izbiri mesta študija mi igrajo pomembno vlogo spletni mediji (Facebook fakultete, spletne strani fakultet...).					

Pri izbiri mesta študija mi igrajo pomembno vlogo informativni dnevi, predhodni stik s fakulteto, predavatelji...					
Pri izbiri mesta študija mi igrajo pomembno vlogo priporočila prijateljev, ki so določeno fakulteto že obiskovali.					
Raje bi izbral/-a fakulteto izven svojega domačega kraja (oz. kraja, kjer trenutno živim), vendar v Sloveniji.					
Raje bi izbral/-a fakulteto izven Slovenije.					
V Mariboru ne želim študirati.					
Študijski programi fakultet v Mariboru so kvalitetnejši kot primerljivi programi fakultet v Ljubljani.					
Študijski programi Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo v Mariboru so med najkvalitetnejšimi na Univerzi v Mariboru.					

